

(Akty przyjęte na mocy Tytułu V Traktatu o Unii Europejskiej)

## CZWARTE SPRAWOZDANIE ROCZNE

### dotyczące realizacji wspólnego działania UE z dnia 12 lipca 2002 r. w sprawie udziału Unii Europejskiej w zwalczaniu destabilizującego gromadzenia i rozpowszechniania ręcznej i lekkiej broni palnej (2002/589/WPZiB)

(2005/C 109/01)

#### WSTĘP

1. Dnia 26 czerwca 1997 r. Rada ds. Ogólnych Unii Europejskiej przyjęła Program UE w sprawie zwalczania nielegalnego handlu bronią konwencjonalną, natomiast dnia 12 lipca 2002 r. Rada Europejska przyjęła wspólne działanie w sprawie udziału Unii Europejskiej w zwalczaniu destabilizującego gromadzenie i niekontrolowanego rozpowszechniania ręcznej i lekkiej broni palnej, uchylające wspólne działanie 1999/34/WPZiB.
2. Państwa kandydujące — Bułgaria, Rumunia i Turcja, jak również państwa EFTA należące do EOG (Islandia, Liechtenstein i Norwegia) podjęły współpracę w ramach wymienionego programu i wspólnego działania.
3. Dążąc do osiągnięcia celów wspólnego działania, UE aktywnie uczestniczyła w Konferencji NZ na temat nielegalnego handlu ręczną i lekką bronią palną we wszystkich jego aspektach (Nowy Jork, w dniach 9—20 lipca 2001 r.), zakończonej przyjęciem programu działania NZ, jak również w pierwszym z codziennych posiedzeń w Nowym Jorku, w dniach 7—11 lipca 2003 r. UE uczestniczyła także aktywnie w negocjacjach dotyczących przyjęcia Protokołu przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną, jej częściami i komponentami oraz amunicją, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 31 maja 2001 r.
4. Unia Europejska przyjęła wspólne stanowisko 2003/468/WPZiB z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie kontroli pośrednictwa w handlu bronią, zgodnie z którym Państwa Członkowskie powinny wprowadzić doraźne przepisy w celu efektywnego kontrolowania działalności pośredników.
5. Niniejsze sprawozdanie składa się z trzech części. Część I dotyczy działań Państw Członkowskich mających na celu zaradzenie problemom związanym z ręczną i lekką bronią palną, takich jak współpraca pomiędzy służbami, przyjęcie nowych przepisów oraz wspieranie odpowiednich badań. Część II dotyczy środków w skali międzynarodowej, takich jak wspieranie projektów realizowanych przez międzynarodowe organizacje regionalne lub organizacje pozarządowe (NGO), pomoc udzielana dotkniętym państwom oraz organizowanie konferencji międzynarodowych. Część II omawia także współpracę UE z innymi państwami. Na koniec, w części III, omówione zostały priorytety w zakresie bardziej systematycznego podejścia do wsparcia udzielanego przez UE w dziedzinie ręcznej i lekkiej broni palnej, jak również wnioski wynikające z doświadczeń nagromadzonych w tym przedmiocie przez UE i jej Państwa Członkowskie.
6. Sprawozdanie omawia zarówno wspólne działanie, jak i Program UE na rzecz zapobiegania i zwalczania nielegalnego handlu bronią konwencjonalną i ogranicza się z zasady wyłącznie do roku 2003 r. Informacje na temat wcześniejszych działań UE w zakresie stosowania wspólnego działania i Programu UE dostępne są w pierwszym, drugim i trzecim sprawozdaniu rocznym oraz publikacji Komisji Europejskiej zatytułowanej „Ręczna i lekka broń palna: Odpowiedź Unii Europejskiej”.
7. Projekty dotyczące broni ręcznej i lekkiej realizowane w ramach wspólnego działania Rady są finansowane z budżetu WPZiB na podstawie specjalnej pozycji „nierozprzestrzenianie i rozbrojenie”. Realizację projektów WPZiB zapewnia Komisja Europejska. W celu uzyskania wskazówek lub innych informacji dotyczących procedur realizacji projektów dotyczących ręcznej i lekkiej broni palnej z budżetu WPZiB zainteresowani powinni skontaktować się z Komisją Europejską lub krajowymi punktami kontaktowymi. Zwraca się uwagę, że w załączniku do niniejszego sprawozdania wyszczególniono krajowe punkty kontaktowe na terytorium UE.

#### I. DZIAŁANIA WDRAŻAJĄCE NA POZIOMIE KRAJOWYM W 2003 R.

##### I.A. Współpraca, koordynacja i wymiana informacji pomiędzy służbami administracyjnymi i wymiaru sprawiedliwości

8. W 2003 r. trzykrotnie odbyły się posiedzenia włoskiej doraźnej grupy roboczej ds. ręcznej i lekkiej broni palnej, ustanowionej w czerwcu 2000 r. pod kierownictwem ministerstwa spraw zagranicznych, w której skład wchodzi przedstawiciele

właściwych ministerstw, administracja wymiaru sprawiedliwości oraz zainteresowane krajowe organizacje przemysłowe. Głównym przedmiotem dyskusji były przygotowania do przypadającego w 2003 r., pierwszego z codwuletnich szczytów państw będących stronami Programu działania NZ z 2001 r. przeciwko nielegalnemu obrotowi ręczną i lekką bronią palną. Należną uwagę poświęcono także debacie toczonej się na innych właściwych wielostronnych forach (OBWE, Porozumienie z Wassenaar, G8), jak również kwestii pośrednictwa w handlu bronią, zwłaszcza że UE przyjęła wspólne stanowisko w tej sprawie.

#### I.B. **Przyjęcie nowych przepisów, przegląd praktycznego funkcjonowanie obowiązujących przepisów.**

9. Wiele Państw Członkowskich ustanowiło w 2003 r. nowe przepisy lub poddaje przeglądowi przepisy obowiązujące. Szczegóły omówiono poniżej:

##### AUSTRIA

10. Procedura nowelizacji i dostosowania austriackiej ustawy o handlu zagranicznym (stanowiącej podstawę prawną eksportu towarów, poza materiałami wojennymi) została zainicjowana w 2003 r. i znajduje się na etapie realizacji.

11. Austriackie prawo wymagało uzyskania koncesji na pośrednictwo w handlu bronią jeszcze zanim Rada przyjęła dnia 23 czerwca 2003 r. wspólne stanowisko w sprawie pośrednictwa. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o materiałach wojennych z 2001 r. (Federalny Dziennik Urzędowy nr 57/2001) pośrednictwo w handlu materiałami wymaga wcześniejszego uzyskania koncesji. Zgodnie z art. 1 ust. 4 znowelizowanej ustawy pośrednictwo w handlu materiałami wojennymi oznacza transakcję, na podstawie której osoba zamieszkała lub mająca główną siedzibę w Austrii umożliwia lub organizuje przewóz towarów znajdujących się poza terytorium celnym Unii Europejskiej do innego państwa leżącego poza tym terytorium. Koncesja wydawana jest na tych samych warunkach, co zgoda na eksport.

12. Zgodnie z art. 6 austriackiej ustawy o handlu zagranicznym pośrednictwo w transferze towarów innych niż materiały wojenne wyszczególnionymi w załączniku 1 do ustawy (wspólna lista kontrolna), które znajdują się poza obszarem celnym Unii Europejskiej do innego państwa poza tym obszarem, wymaga wcześniejszego uzyskania koncesji. Koncesja wydawana jest na tych samych warunkach, co zgoda na eksport.

##### BELGIA

13. Na mocy ustawy z dnia 26 marca 2003 r. (opublikowanej dnia 7 lipca 2003 r.) o zastrzeżeniu warunków przyznawania koncesji na eksport lub tranzyt Belgia wprowadziła do krajowego porządku prawnego przepisy i postanowienia operacyjne Europejskiego kodeksu postępowania w sprawie eksportu broni.

Od tej daty wnioski o udzielenie koncesji na eksport lub tranzyt zostały odrzucone ze względu na państwo miejsca

przeznaczenia, w szczególności w przypadku, gdy zostanie ustalone, że:

- eksport lub tranzyt przyczyni się do rażącego naruszania praw człowieka,
- zachodzi poważne ryzyko, że eksportowane towary będą służyć wspieraniu wewnętrznych represji lub zostanie ustalone, że w regularnych siłach zbrojnych służą nieletni,
- dane państwo wspiera lub zachęca do międzynarodowej przestępczości zorganizowanej i terroryzmu,
- zachodzi poważne ryzyko, że sprzęt zostanie niewłaściwie wykorzystany w państwie przeznaczenia lub państwo to udowodniło, że nie przestrzega zakazów wtórnego eksportu.

14. Dodatkowo uwzględnić należy techniczne i gospodarcze możliwości państwa miejsca przeznaczenia, uprawnione potrzeby państw w zakresie bezpieczeństwa i obrony oraz fakt, że państwa powinny zaspokajać te potrzeby poświęcając minimalne zasoby ludzkie i gospodarcze na zbrojenia.

15. Belgia przyjęła ustawowe przepisy w celu likwidacji luk i próżni prawnej w zakresie działalności pośredników w handlu lekką bronią palną. Przepisy takie zawiera między innymi ustawa z dnia 25 marca 2003 r., która weszła w życie dnia 17 lipca 2003 r. Konkretnie, art. 10 tej ustawy wprowadzający zmiany w ustawie z dnia 5 sierpnia w sprawie importu, eksportu i tranzytu broni, amunicji i materiałów o przeznaczeniu wojskowym oraz związanych z nimi technologii, przewiduje, że:

- żaden obywatel belgijski ani cudzoziemiec zamieszkały lub prowadzący działalność w Belgii nie może negocjować, eksportować ani dostarczać za granicę, ani w tym celu przechowywać broni, amunicji lub wyposażenia o przeznaczeniu wojskowym albo związanych z nimi technologii, ani też występować w takich transakcjach w charakterze pośrednika, jeżeli nie uzyskał na ten cel koncesji wydawanej przez ministra sprawiedliwości,
- pośrednikiem jest każda osoba, która odpłatnie lub nieodpłatnie stwarza warunki do zawarcia umowy w celu negocjowania, eksportu lub dostarczania za granicę albo przechowuje w tym celu broń, amunicję lub materiały o przeznaczeniu wojskowym lub związane z nimi technologie, niezależnie od miejsca pochodzenia lub przeznaczenia towarów i tego, czy zostały one wprowadzone na terytorium Belgii, jak też każda osoba, która zawiera podobną umowę, jeżeli transport realizuje strona trzecia.

##### REPUBLIKA CZESKA

16. Republika Czeska przyjęła ustawę nr 119/2002 o broni i amunicji, która zaczęła obowiązywać od dnia 1 stycznia 2003 r. Ustawa miała na celu pełne dostosowanie czeskiego prawa do unijnego *acquis* w zakresie wytwarzania, nabywania i posiadania broni i amunicji. Ustawa o broni palnej opiera się na wcześniejszych przepisach, powtarzając podstawowe elementy ustawy nr 288/1995 o broni palnej i amunicji z późniejszymi w niej zmianami (zezwoleń na posiadanie broni, rejestracja broni, listy przewozowe na broń).

17. Przy opracowywaniu ustawy o broni palnej Republika Czeska uwzględniła najważniejsze regulacje WE w zakresie broni i amunicji, w tym dyrektywę Rady 91/447/EWG w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni, dyrektywę Rady 93/15/EWG w sprawie harmonizacji przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu i kontroli materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego, zalecenia Komisji 93/216/EWG w sprawie europejskiej karty broni palnej, uzupełnionej przez zalecenie 96/129/WE oraz Europejską konwencję w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni palnej przez osoby fizyczne.

18. Ustawa o broni palnej dzieli broń na cztery kategorie, zależnie od stopnia, w jakim powoduje zagrożenia dla życia oraz ryzyko niewłaściwego jej wykorzystania. Kategoria A obejmuje broń zakazaną, w tym broń wojсковą oraz wojсковą ręczną i lekką broń palną. Kategoria B obejmuje broń podlegającą rejestracji, kategoria C broń, której posiadanie należy zgłosić, natomiast kategoria D wszystkie pozostałe rodzaje broni. Transport i składowanie broni i amunicji, które nie mają przeznaczenia wojkowego, podlegają nadzorowi ministra spraw wewnętrznych i policji czeskiej.

19. Ustawa o broni palnej na nowo określa zakres kompetencji czeskiej władzy nadzoru ds. broni i amunicji w odniesieniu do kwestii dotyczących kategoryzacji broni. Ustawa wprowadza także dziesięć rodzajów licencji na broń, które zastąpiły zezwolenia. Licencja na broń jest urzędowym dokumentem upoważniającym osobę fizyczną lub prawną, która prowadzi działalność gospodarczą lub podobnego rodzaju do nabycia i posiadania broni i amunicji, w zakresie przewidzianym w licencji dla danej grupy broni. Innym dokumentem upoważniającym do nabycia i posiadania broni jest karta broni. Zgodnie z ustawą o broni palnej i amunicji wydaje się sześć rodzajów karty broni. Uzyskanie licencji na broń lub karty broni jest jednym z podstawowych warunków uzyskania zezwolenia na posiadanie broni z kategorii A — C.

20. Ustawa o broni palnej reguluje także funkcjonowanie systemów informacji o broni, amunicji i strzelnicach, w tym przekazywanie takich informacji.

21. Ponadto Republika Czeska przyjęła ustawę nr 227/2003 zmieniającą ustawę nr 156/2000 w celu uregulowania kwestii kontroli broni palnej, amunicji i urządzeń pirotechnicznych; ustawa zmieniająca zaczęła obowiązywać od dnia 1 października 2003 r. Implementuje ona postanowienia dokumentu OBWE w sprawie ręcznej i lekkiej broni palnej dotyczące oznaczania nowo wyprodukowanej wojkowej, ręcznej broni palnej, która nie jest przeznaczona do wykorzystywania przez armię czeską. Zgodnie z nową ustawą czeska władza nadzoru ds. broni i amunicji może wprowadzić odpowiednie oznaczenia na wyprodukowanych i wywożonych egzemplarzach broni, która nie jest wykorzystywana przez czeskie siły zbrojne, inne jednostki bezpieczeństwa, uzbrojony personel służb celnych i służby wywiadowcze.

#### DANIA

22. W maju 2001 r. w Danii powołano komisję międzyministerialną pod auspicjami miejscowego ministerstwa sprawiedliwości. Komisja miała za zadanie zbadanie obowiązujących przepisów w zakresie broni i materiałów wybuchowych, w szczególności tych dotyczących eksportu broni. W 2003 r.

komisja przedstawiła sprawozdanie dotyczące transportowania broni pomiędzy państwami trzecimi, na podstawie którego parlament duński przyjął dnia 6 maja 2004 r. ustawę ustanawiającą zasady transportowania broni pomiędzy państwami trzecimi. Zakazują one transportowania broni do państw, na które odpowiednie embargo nałożyły ONZ, UE lub OBWE. Zakazano także transportu pomiędzy państwami trzecimi, które nie wydały niezbędnych koncesji na eksport i import. Komisja pracuje obecnie nad nowymi przepisami dotyczącymi, między innymi, pośrednictwa w obrocie bronią.

#### ESTONIA

23. W przypadku Estonii Ustawa o towarach strategicznych zaczęła obowiązywać od dnia 5 lutego 2004 r. Ustawa reguluje eksport i tranzyt przez Estonię oraz sprowadzanie towarów strategicznych, eksport usług związanych z materiałami wojkowymi oraz zapewnianie kontroli nad sprowadzaniem i końcowym wykorzystywaniem towarów strategicznych. Ustawa zakazuje: eksportu i tranzytu materiałów wojkowych do państw podlegających odpowiednim sankcjom wiążącym dla Estonii, a ustanowionych przez instytucję określoną w Ustawie o sankcjach międzynarodowych, niezależnie od posiadania specjalnego zezwolenia; zmiany pierwotnego miejsca przeznaczenia towarów, nad którymi państwo sprawuje kontrolę w ramach nadzoru eksportu i końcowego przeznaczenia towarów strategicznych bez wcześniejszego uzyskania zgody komisji ds. towarów strategicznych oraz wtórnego eksportu takich towarów bez uzyskania specjalnej zgody; eksportu i tranzytu broni masowego rażenia i wszelkich materiałów, urządzeń i oprogramowania wykorzystywanych do produkcji takiej broni oraz eksportu i tranzytu min przeciwpiechotnych oraz usług z nimi związanych, bez względu na państwo miejsca przeznaczenia; sprowadzania, eksportu i tranzytu towarów wykorzystywanych do naruszania praw człowieka i świadczenia usług z tym związanych niezależnie od państwa miejsca przeznaczenia, chyba że przedmiotowe towary są w charakterze eksponatów o wartości historycznej wystawiane w muzeum; eksportu i tranzytu innych towarów strategicznych, sprowadzania pozostałych materiałów wojkowych lub usług zakazanych przez międzynarodowe umowy wiążące Estonię.

#### FINLANDIA

24. Ustawa o amnestii w sprawie broni palnej została zatwierdzona przez fiński parlament pod koniec 2003 r. i weszła w życie dnia 1 stycznia 2004 r. Ustawa miała na celu zmniejszenie ilości nielegalnej i niezarejestrowanej broni w Finlandii. Od wejścia w życie ustawy możliwe jest przekazywanie nielegalnych egzemplarzy ręcznej broni palnej, amunicji i materiałów wybuchowych policji, bez ponoszenia jakichkolwiek konsekwencji prawnych, o ile nie zostały one wykorzystane do popełnienia przestępstwa. Właściciele nielegalnych egzemplarzy broni palnej mogą występować o zezwolenia na zachowanie broni lub przekazać ją za pośrednictwem policji innej osobie, posiadającej takie zezwolenie. W przypadku gdy właściciel broni nie zamierza jej zachować lub przekazać jej osobie posiadającej zezwolenie, zostaje ona pozbawiona cech użytkowych lub przekazana państwu. Następnie taka broń może zostać sprzedana przez policję kolekcjonerom lub innym uprawnionym posiadaczom broni w trybie oficjalnej licytacji publicznej.

25. W 2003 r. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przygotowywało implementację Protokołu NZ w sprawie broni palnej, w tym pośrednictwa w obrocie bronią w zakresie cywilnej broni palnej i amunicji. Przewiduje się, że odpowiednie projekty zostaną skierowane do parlamentu w drugiej połowie 2004 r.

#### FRANCJA

26. Dnia 18 marca 2003 r. Francja wprowadziła ustawę nr 2003-239 w sprawie bezpieczeństwa wewnętrznego, której tytuł II „Przepisy dotyczące broni i amunicji” wprowadza zmiany w przepisach dekretu z dnia 18 kwietnia 1939 r. określającego reżym, któremu podlega wyposażenie bojowe, broń i amunicja oraz bardziej rygorystyczne warunki, na jakich osoby fizyczne mogą uzyskać zezwolenie na nabycie i posiadanie broni do celów obronnych, sportowych i łowieckich. W dodatku art. 84 ustawy, wprowadzający zmiany w przepisach karnych dekretu z dnia 18 kwietnia 1939 r., przewiduje, że w okresie jednego roku od opublikowania ustawy osoby, które oddadzą broń posiadaną niezgodnie z przepisami dotyczącymi nabywania i posiadania broni, nie mogą zostać pociągnięte do odpowiedzialności karnej. Rozwiązanie to ma umożliwić obywatelom nielegalnie posiadającym broń uregulowanie ich sytuacji prawnej, natomiast władzom odzyskanie, bez konieczności wypłaty odszkodowań, broni przetrzymywanej niekiedy przez długi czas i z tego powodu trudnej do zlokalizowania.

27. W związku z opublikowaniem rozporządzenia wykonawczego nr 2002 — 23 z dnia 3 stycznia 2003 r., na mocy którego system kontroli administracyjnej obowiązujący w stosunku do podmiotów wytwarzających broń i obracających bronią został rozszerzony na pośredników uczestniczących w obrocie bronią, stopniowo wprowadzono system kontroli złożony z następujących elementów: wydawanie (lub odmowa wydania) koncesji osobom zamierzającym prowadzić działalność w charakterze pośredników, prowadzenie wstępnych kontroli osób posiadających koncesję na pośrednictwo przez ogólne władze kontrolne sił zbrojnych (SIA/MD).

#### GRECJA

28. W wyniku zmian obowiązujących w Grecji przepisów dotyczących posiadania broni palnej wprowadzonych przez ustawę 3169/2003 osoby zamierzające sprowadzić broń palną, obracać nią lub ją posiadać zobowiązane zostały do uzyskania wcześniejszego zezwolenia od policji. Przed wydaniem takiego zezwolenia badana jest karalność wnioskodawcy.

#### WĘGRY

29. W przypadku Węgier wprowadzono nowe mechanizmy kontrolne w zakresie nabywania i posiadania broni przez osoby cywilne. Ustawa o broni palnej i amunicji nr 24/2004, która zaczęła obowiązywać od dnia 1 maja 2004 r., opiera się i jest w pełni zgodna z zasadami i przepisami ustanowionymi w dyrektywach Rady 91/477/EWG i 93/15/EWG oraz zalecenia Komisji 93/216/EWG i 96/129/WE.

30. Dnia 1 maja 2004 r. weszło w życie także nowe rozporządzenie wykonawcze nr 16/2004, które obowiązuje w stosunku do wszystkich towarów wyszczególnionych na wspólnej liście wojskowej UE oraz w stosunku do działań ułatwiających dostawę lub dostarczenie towarów (np. pośrednictwa, tranzytu) oraz wsparcia technicznego. Zgodnie z nowymi przepisami Kodeks postępowania w sprawie wywozu broni UE został włączony do ustawodawstwa krajowego, co oznacza, że stał się prawnie wiążącym aktem. Wszystkie wnioski o udzielenie koncesji podlegają ocenie pod kątem zgodności z kodeksem.

#### IRLANDIA

31. Zgodnie z przepisami obowiązującymi w Irlandii na import i eksport ręcznej broni palnej do i z państw UE należy uzyskać koncesję, na podstawie ustaw o broni palnej z 1925 i 1964 r. oraz rozporządzeń WE dotyczących (nabywania i posiadania) broni i amunicji z 1993 r. Eksport broni palnej, niezależnie od miejsca przeznaczenia, podlega także ustawie o kontroli eksportu z 1983 r. i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie oraz zobowiązaniom międzynarodowym związanym z członkostwem w ONZ, UE, OBWE i innych organizacjach regulujących eksport, takich jak Porozumienie z Wassenaar.

Ponieważ na szczeblu międzynarodowym coraz większą uwagę przywiązuje się do wprowadzenia bardziej rygorystycznych zasad kontroli wywozu towarów strategicznych, Irlandia podjęła działania mające zapewnić, że obowiązujące systemy kontroli eksportu odpowiadają najwyższym standardom międzynarodowym. W tym kontekście Ministerstwo ds. Przedsiębiorstw, Handlu i Zatrudnienia zarządziło dokonanie przeglądu strategicznych mechanizmów kontrolnych wdrożonych w Irlandii w celu ustalenia optymalnych sposobów ich modernizacji i wzmocnienia, likwidacji istniejących luk oraz zapewnienia pełnego zgodności z międzynarodowymi zobowiązaniami Irlandii. Pierwszy etap przeglądu, mający na celu zbadanie ogólnych kwestii w zakresie oraz określenie optymalnego trybu dalszej realizacji przeglądu, został zakończony w czerwcu 2003 r. Etap drugi, zakładający bardziej szczegółowy przegląd, jest bliski ukończenia.

32. Irlandia wierzy w możliwość przystąpienia w bieżącym roku do Protokołu przeciwko nielegalnemu wytwarzaniu i obrotowi bronią palną, jej częściami i komponentami oraz amunicją, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej.

#### WŁOCHY

33. W odniesieniu do wywozu broni przeznaczonej do użytku wojskowego właściwe włoskie przepisy w ustawie nr 185/1990 zostały zmienione ustawą nr 148 (uchwaloną dnia 17 czerwca 2003 r.) w sposób następujący:

- wymagane zezwolenie na eksport (art. 11 — 15 ustawy nr 185/1990) może zostać zastąpione „ogólnym zezwoleniem na projekt”, wydanym na rzecz pojedynczego podmiotu. Zezwolenie musi dotyczyć eksportu materiałów wojskowych w ramach międzyrządowych lub przemysłowych programów badań, rozwoju lub produkcji realizowanych z udziałem firm z Państw Członkowskich UE lub NATO. Przedmiotowe programy muszą być uregulowane na drodze specjalnych umów gwarantujących, że eksport będzie zgodny z zasadami włoskiej ustawy nr 185/1990. Umowy muszą także zawierać postanowienia podobne do tych, jakie przyjęto w Umowie ramowej pomiędzy Francją, Niemcami, Włochami, Hiszpanią, Szwecją i Zjednoczonym Królestwem dotyczącej środków służących ułatwieniu restrukturyzacji i działalności europejskiego przemysłu obronnego, zawartej dnia 27 lipca 2000 r. w Farnborough,
- w ramach tego samego zezwolenia ogólnego możliwe jest wyrażenie zgody na dostarczanie materiałów wojskowych opracowanych lub wyprodukowanych w ramach wspólnych programów do wyżej wymienionych państw z przeznaczeniem na cele wojskowe,
- ogólne zezwolenie na projekt wydawane jest maksymalnie na trzy lata, po czym może zostać przedłużone,
- wniosek o wydanie ogólnego zezwolenia na projekt powinien zawierać:
  - a) opis wspólnego programu, ze wskazaniem materiałów wojskowych, których produkcję zaplanowano;
  - b) wskazanie firm w państwie wywozu i miejsca przeznaczenia materiałów, o ile już zostały określone. W przypadku gdy nie zostały jeszcze określone, ich dane należy przekazać ministrowi spraw zagranicznych w terminie 90 dni od ich ewentualnego ustalenia;
  - c) określenie użytkowników końcowych (władz publicznych, upoważnionych firm publicznych lub prywatnych) w ramach wspólnego programu,
- podmioty, które uzyskały ogólne zezwolenie na projekt, mają obowiązek corocznego składania ministerstwu spraw zagranicznych sprawozdania z działań zrealizowanych zgodnie z wydanym zezwoleniem, w tym informacje o wszystkich przeprowadzonych operacjach,
- w przypadku dostaw realizowanych na podstawie ogólnego zezwolenia na projekt firma zobowiązana jest przez pięć lat przechowywać dokumentację dotyczącą dostarczonych materiałów, która pozwala potwierdzić, że zostały dostarczone na miejsce przeznaczenia. Pozostałe właściwe przepisy ustawy nr 185/1990 obowiązują w dalszym ciągu.

#### ŁOTWA

34. Dnia 1 stycznia 2003 r. zaczęła obowiązywać przyjęta dnia 6 czerwca 2002 r. Ustawa o obrocie bronią, której celem było uregulowanie kwestii dotyczących obrotu bronią w Republice Łotewskiej zgodnie z wymogami międzynarodowymi oraz

harmonizacja przepisów krajowych w tym zakresie, określenie praw i obowiązków osób fizycznych i prawnych w dziedzinie obrotu bronią, jej elementami, amunicją, materiałami wybuchowymi i wyposażeniem z nimi związanym, specjalnymi urządzeniami i produktami pirotechnicznymi w Republice Łotewskiej oraz ustanowienie klasyfikacji wymienionych materiałów w celu zagwarantowania bezpieczeństwa indywidualnego i publicznego.

35. W dodatku w latach 2003 i 2004 na podstawie powyższej ustawy przyjęto szereg aktów wykonawczych, szczegółowo regulujących obrót bronią na Łotwie, tj. rozporządzenie Rady Ministrów nr 167 z dnia 15 kwietnia 2004 r. „Procedura wspólnej rejestracji broni palnej i ciężkiej broni pneumatycznej”, które przewiduje procedurę prowadzenia wspólnego rejestru broni palnej i ciężkiej broni pneumatycznej w posiadaniu osób fizycznych i prawnych w Republice Łotewskiej (nb. rozporządzenie to nie dotyczy broni na wyposażeniu narodowych sił zbrojnych) oraz rozporządzenie Rady Ministrów nr 538 z dnia 23 września 2003 r. „Rozporządzenie ustanawiające klasyfikację broni, amunicji, urządzeń specjalnych, materiałów wybuchowych i związanego z nimi wyposażenia oraz materiałów pirotechnicznych”. Istotny element łotewskich przepisów w zakresie kontroli wywozu stanowi także rozporządzenie Rady Ministrów nr 647 z dnia 11 listopada 2003 r. „Rozporządzenie w sprawie nabywania, rejestracji, wykazywania, składowania, transportu, wysyłki, przewozu, sprzedaży oraz gromadzenia broni, amunicji i pistoletów (rewolwerów) gazowych oraz zasad prezentacji”.

36. Dnia 1 maja 2004 r. weszła w życie Ustawa o obrocie towarami strategicznymi, mająca zapewnić kontrolę nad obrotem towarami strategicznymi zgodnie z interesami wewnętrznymi i międzynarodowymi oraz międzynarodowymi wymogami w zakresie monitorowania eksportu, importu i tranzytu.

#### LITWA

37. Dnia 1 lipca 2003 r. na Litwie weszła w życie nowa Ustawa o kontroli broni i amunicji, opracowana zgodnie z dyrektywą 91/447/EWG w sprawie kontroli broni i amunicji. Ustawa zawiera przepisy dotyczące podziału broni i amunicji na kategorie, jednolite podstawy prawne do obrotu i kontroli broni i amunicji, jak również postanowienia dotyczące pośrednictwa w obrocie bronią. Ustawa przewiduje wspólne wymogi w zakresie wymiany informacji oraz reguluje import, eksport i tranzyt broni (której posiadanie nie wymaga zezwolenia, np. broni przeznaczonej do celów łowieckich, sportowych itd.) używanej w obrocie cywilnym.

38. Ponadto w 2003 r. w Republice Litewskiej uchwalono Ustawę o zmianie ustawy w sprawie kontroli eksportu, importu i tranzytu towarów i technologii strategicznych regulującą eksport i import broni i amunicji (w tym ręcznej i lekkiej broni palnej).

39. W późniejszym okresie (w 2004 r.) weszła w życie nowa Ustawa o kontroli towarów strategicznych, które reguluje m.in. działalność pośredników.

40. W 2003 r. litewski fundusz uzbrojenia wprowadził bardziej rygorystyczne zasady rejestrowania certyfikatów wydawanych użytkownikom końcowym, rozpoczęły się także prace nad państwowym rejestrem broni (poszerzenie centralnej bazy danych o wymagane informacje, zgodnie z postanowieniami Protokołu o broni palnej NZ).

41. Rozporządzenie wykonawcze rządu Litwy w sprawie państwowego rejestru broni (przyjęte 21 sierpnia 2003 r.) określiło wymogi odnośnie do danych oraz tryb ich dostarczania, zapisywania i przechowywania. Informacje o broni będą trafiały do bazy danych już od momentu wprowadzenia jej na terytorium państwa (w następstwie jej wyprodukowania lub przywozu). Rejestr zapobiega łatwemu wprowadzaniu do obiegu nielegalnej broni oraz stanowi bardzo użyteczne narzędzie na potrzeby śledzenia broni.

42. Również w kodeksie karnym, który wszedł w życie na Litwie dnia 1 maja 2003 r., poszerzono zakres obowiązujących przepisów oraz wprowadzono odrębny rozdział poświęcony przestępstwom kryminalnym polegającym na bezprawnym wytwarzaniu broni, posiadaniu i gromadzeniu jej oraz obrocie nią.

#### LUKSEMBURG

43. W 2003 r. w Luksemburgu nie wprowadzono nowych przepisów, prowadzony jest natomiast przegląd przepisów obowiązujących. Obecnie właściwe podstawy prawne w omawianej dziedzinie stanowią: ustawa z dnia 15 marca 1983 r. o broni i amunicji oraz rozporządzenie wykonawcze Wielkiego Księcia z dnia 31 października 1995 r. w sprawie importu, eksportu i tranzytu broni, amunicji i wyposażenia o specyficznym przeznaczeniu wojskowym oraz związanych z nimi technologii. Zostały one opublikowane w Memoriale — dzienniku urzędowym Luksemburga.

#### MALTA

44. Malta podjęła środki mające zapewnić, że mechanizmy kontrolne funkcjonują zgodnie z międzynarodowym systemem kontroli eksportu oraz międzynarodowymi zobowiązaniami związanymi z członkostwem w ONZ, UE i OBWE. W tym kontekście, zgodnie z obowiązującymi na Malcie przepisami, import, eksport, tranzyt i przeładunek ręcznej i lekkiej broni palnej wymaga uzyskania koncesji na eksport i import, zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym o kontroli importu (ogłoszenie prawne 242 z 2004 r.) oraz rozporządzeniem wykonawczym o sprzęcie wojskowym (kontrola eksportu) (ogłoszenie prawne 269 z 2001 r.). Działalność pośredników związana z przesyłaniem broni pomiędzy Maltą i innymi państwami podlega ponadto przepisom rozporządzenia wykonawczego o sprzęcie wojskowym (kontrola eksportu) (zmiana) (ogłoszenie prawne 376 z 2003 r.). Dnia 1 stycznia 2002 r. Malta przystąpiła do Kodeksu postępowania w sprawie eksportu broni UE. Wspólne kryteria dotyczące wydawania koncesji na eksport broni zawarte w kodeksie służą jako

wytyczne właściwym maltańskim władzom odpowiedzialnym za kontrolę eksportu. Kryteria te uwzględniane są przy wydawaniu zezwoleń na eksport broni i innych rodzajów sprzętu wojskowego.

45. Dodatkowo, przesyłanie broni i amunicji pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej podlega przepisom zawartym w rozporządzeniu wykonawczym w sprawie broni palnej i amunicji (przeływ w Państwach Członkowskich i inne kwestie) (ogłoszenie prawne 56 z 2004 r.), które weszło w życie dnia 1 maja 2004 r.

#### POLSKA

46. W związku z przyszłym przystąpieniem do Unii Europejskiej Polska podjęła w 2003 r. szereg inicjatyw legislacyjnych, z których część była nadal realizowana w 2004 r. Przyjęcie tych przepisów miało zapewnić pełną implementację właściwego *acquis* do dnia 1 maja 2004 r., tj. do daty przystąpienia do UE. W dziedzinie broni szczególną uwagę poświęcono dyrektywie Rady 91/447/EWG w sprawie kontroli nabywania i posiadania broni oraz wdrożeniu zasad określonych w Kodeksie postępowania w sprawie eksportu broni, wypełniając tym samym warunki zawarte w decyzji Rady 1999/34/WPZiB.

47. Dnia 14 lutego 2003 r. Ustawa o broni i amunicji z dnia 21 maja 1999 r. (Dziennik Ustaw nr 53, poz. 549 z późn. zm.) została znowelizowana przez Ustawę o broni i amunicji oraz o zmianie Ustawy o Biurze Ochrony Rządu (Dziennik Ustaw nr 52, poz. 451 z późn. zm.) w celu harmonizacji obowiązującego prawa polskiego z *acquis communautaire*. Nowelizacja zmieniła wiele kwestii, w tym procedury transportu broni przez terytorium Rzeczypospolitej w celach niehandlowych, przywozu i wywozu broni na prywatne potrzeby, procedury pozbawiania broni cech użytkowych oraz zasady posiadania broni przez cudzoziemców. Nowelizacja zawiera także przepisy przewidujące obowiązek informowania władz innych Państw Członkowskich przez Głównego Komendanta o rodzajach broni, których posiadanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest dozwolone lub zakazane.

48. Powyższa Ustawa o broni i amunicji stanowi podstawę prawną następujących aktów wykonawczych:

- rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 marca 2003 r. w sprawie rodzajów amunicji, której przemieszczanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może następować na podstawie zgody ministra właściwego do spraw gospodarki (Dziennik Ustaw nr 52, poz. 456), które weszło w życie w dniu przystąpienia Polski do UE,
- rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 6 listopada 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad i warunków przesyłania broni za pośrednictwem podmiotów zajmujących się przewożeniem i doręczaniem przesyłek (Dziennik Ustaw nr 198, poz. 1926), określające zasady przesyłania przez upoważnionych przedsiębiorców zagranicznych broni osobom fizycznym posiadającym zezwolenie na określony rodzaj broni,

— rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 grudnia 2003 r. w sprawie wzorów legitymacji posiadacza broni, zaświadczenia uprawniającego do nabycia broni, legitymacji osoby dopuszczonej do posiadania broni, świadectwa broni oraz karty rejestracyjnej broni (Dziennik Ustaw nr 225, poz. 2233) wprowadzające do polskiego systemu prawnego instytucję europejskiej karty broni, zasady rejestrowania broni pneumatycznej itd.

#### SŁOWACJA

49. Dnia 23 kwietnia 2003 r. słowacki parlament uchwalił nową ustawę nr 190/2003 r. w sprawie broni palnej i amunicji. Ustawa zaczęła obowiązywać od dnia 1 stycznia 2004 r., z wyjątkiem niektórych przepisów, które weszły w życie dnia 1 maja 2004 r. Ustawa określa kategorie broni i amunicji, warunki ich nabycie, przechowywania, noszenia i używania, prawa i obowiązki posiadaczy oraz warunki eksportu, importu i tranzytu broni. Ustawa określa także warunki zakładania i działania strzelnic, organizowania wystaw broni i amunicji, funkcjonowania systemów informacji w tej dziedzinie oraz sankcje za naruszenie określonych w niej obowiązków.

50. W związku z przyjęciem ustawy Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wydało następujące rozporządzenia wykonawcze:

— rozporządzenie nr 555/2003, które zaczęło obowiązywać od dnia 1 stycznia 2004 r. Określa ono zakres i tryb badania osób występujących o przyznanie zezwolenia na posiadanie broni palnej, warunki administrowania aktami, posiadania i przechowywania broni i amunicji oraz ich zabezpieczenia przed utratą, niewłaściwym użyciem lub kradzieżą,

— rozporządzenie nr 208/2004, które zaczęło obowiązywać w 2004 r. Określa ono wzór europejskiej karty broni i jego obligatoryjne elementy.

51. Ustawa nr 190/2003 r. w sprawie broni i amunicji oraz dwa rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych nr 555/2003 i 208/2004 opierają się i są w pełni zgodne z zasadami ustanowionymi w postanowieniach dyrektyw Rady 91/477/EWG i 93/15/EWG oraz zaleceniach Komisji 93/216/EWG i 96/129/EWG.

#### HISZPANIA

52. W przypadku Hiszpanii w roku 2003 nie weszły w życie żadne nowe przepisy. Na podstawie przepisów obowiązujących wymagane jest uzyskanie certyfikatu użytkownika końcowego w każdym przypadku wywozu ręcznej i lekkiej broni palnej do konkretnego adresata lub w transzycie, z wyjątkiem broni palnej przeznaczonej do celów sportowych lub łowieckich, w celu wykazania władzom hiszpańskim, że użytkownik końcowy stanowi element sił zbrojnych lub bezpieczeństwa albo inną państwową jednostkę bezpieczeństwa. W państwach, gdzie jednostki prywatne nie istnieją, końcowy użytkownik musi należeć do jednej z jednostek określonych powyżej. Jednakże wkrótce wejdą w życie nowe krajowe przepisy o kontroli broni, uwzględniające najnowsze polityki UE w tej dziedzinie.

53. Projekt nowego dekretu królewskiego w sprawie rozporządzenia dotyczącego kontroli zewnętrznego handlu

materiałami obronnymi, innymi materiałami oraz produktami i technologiami o podwójnym zastosowaniu będzie dotyczył także pośrednictwa oraz technicznego wsparcia w dziedzinie broni, w tym ręcznej i lekkiej broni palnej.

#### SZWECJA

54. W Szwecji w dalszym ciągu realizowany jest rozpoczęty w 2003 r. przegląd niektórych kwestii uregulowanych w ustawie o broni, w tym procedur znakowania ręcznej i lekkiej broni palnej. W 2003 r. rozpoczęto także przegląd szwedzkich przepisów w zakresie sprzętu wojskowego. Przegląd ma na celu zbadanie instrumentów, na podstawie których funkcjonują mechanizmy kontroli eksportu i przedstawienie propozycji potrzebnych zmian. Znajduje się on obecnie na etapie realizacji.

#### ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

55. Dnia 31 października 2003 r. rząd Zjednoczonego Królestwa przedstawił parlamentowi dwa rozporządzenia wykonawcze mające ułatwić implementację ustawy o kontroli wywozu z 2002 r. Rozporządzenia te wprowadziły nowe mechanizmy kontrolne, które weszły w życie dnia 1 maja 2004 r.

56. Rozporządzenie o obrocie towarami (kontrola) z 2003 r. poszerza zakres kontroli, która ma obejmować już nie tylko zwykły eksport ze Zjednoczonego Królestwa, ale także obrót (handel i pośrednictwo) sprzętem wojskowym bezpośrednio pomiędzy państwami trzecimi. Powyższa kontrola ma dotyczyć czynności handlowych dotyczących wszystkich rodzajów sprzętu wojskowego pomiędzy państwami trzecimi, które chociażby w części mają miejsce na terytorium Zjednoczonego Królestwa. Dotyczy to wszystkich takich czynności na terytorium Zjednoczonego Królestwa, niezależnie od tego, czy realizowane są przez podmioty ze Zjednoczonego Królestwa (osoby fizyczne lub spółki), czy też podmioty zagraniczne. Rozporządzenie wykonawcze w sprawie obrotu towarami kontrolowanymi (miejsca przeznaczenia obłożone embargiem) z 2004 r. zostało przedstawione parlamentowi dnia 11 lutego 2004 r. i weszło w życie dnia 3 marca 2004 r. Wprowadza ono mechanizmy eksterytorialnej kontroli handlu materiałami wojskowymi z dziewięcioma obszarami objętymi obecnie całkowitym embargiem na dostawy broni nałożonym przez Zjednoczone Królestwo, UE lub OBWE. Podobne mechanizmy funkcjonowały już w przypadku obszarów objętych embargiem na dostawy broni nałożonym przez ONZ.

#### I.C. *Kształcenie pracowników administracji, służb wymiaru sprawiedliwości, organów sądowych*

#### HISZPANIA

57. Podobnie jak w latach poprzednich, hiszpańskie służby wymiaru sprawiedliwości organizowały kursy dotyczące prawnych aspektów broni i amunicji oraz wykorzystania technologii komputerowych w ich kontroli. Kursy mają formę regularnych seminariów mających na celu odtworzenie i aktualizację wiedzy, którą dysponują w tym zakresie funkcjonariusze właściwych służb.

**I.D. Pozostałe inicjatywy i działania**

## DANIA

58. W 2003 r. Dania wniosła wkład do opracowania poświęconego implementacji dyrektywy Rady 91/447/EWG z dnia 18 czerwca 1991 r. w sprawie nabywania i posiadania broni, którego celem było usprawnienie systemu wymiany informacji funkcjonującego na podstawie dyrektywy.

59. W 2003 r. policja duńska rozpoczęła wykorzystywanie krajowego, komputerowego rejestru broni, zawierającego wykaz wszystkich zezwoleń na broń wydanych przez policję, jak również informacje o właścicielach broni i utraconych egzemplarzach broni. W rejestrze mogą zostać odnotowane wszelkie istotne informacje dotyczące określonego egzemplarza broni, takie jak: charakter, rodzaj, marka, model, numer seryjny, kaliber, jak również znaki osobiste i szczególne.

60. Mimo że nie zostało to jeszcze zrealizowane, planuje się, że wszyscy sprzedawcy, importerzy i producenci broni będą aktualizować rejestr broni na podstawie informacji zgromadzonych w ich własnych księgach lub rejestrach broni. Podobnie planuje się, że z nowym centralnym rejestrze policji połączone zostaną rejestry prowadzone przez kluby strzeleckie.

## FRANCJA

61. W 2003 r. Francja opublikowała sprawozdanie ministra obrony dla parlamentu w sprawie francuskiego wywozu broni w 2001 r.

62. W ramach krajowych procedur kontroli wywozu materiałów bojowych i podobnego wyposażenia Francja podejmuje działania mające na celu zapobieżenie rozpowszechnianiu ręcznej i lekkiej broni palnej, w szczególności na obszarach objętych konfliktem. W tym celu ściśle stosuje restrykcyjne przepisy odpowiedniego Europejskiego kodeksu postępowania i uważnie monitoruje końcowe miejsce przeznaczenia sprzętu i ryzyko wykorzystania go w sprzeczności z zasadami i celami społeczności międzynarodowej, a w szczególności z polityką zagraniczną i bezpieczeństwa Unii Europejskiej.

## NIEMCY

63. W 2003 r. Niemieckie Federalne Siły Zbrojne zniszczyły ponad 150 000 egzemplarzy ręcznej i lekkiej broni palnej.

## GRECJA

64. Grecja ustanowiła elektroniczną bazę danych, w której rejestrowane są wszystkie sprowadzone i posiadane egzemplarze ręcznej i lekkiej broni palnej. Baza danych podlega stałej aktualizacji polegającej na usuwaniu wpisów i wprowadzaniu nowych. Baza umożliwi nie tylko niezwłoczny dostęp do informacji dotyczących osób, które legalnie posiadają broń w Grecji, ale także śledzenie obiegu każdego egzemplarza broni od jego wprowadzenia na obszar państwa do jego obecnego posiadacza. W bazie rejestrowane są także wszystkie zabezpieczone, skonfiskowane oraz utracone i odnalezione egzemplarze broni.

65. Grecja ściśle realizuje przepisy ustawy 2168/93 i opartych na niej decyzji ministerialnych w celu zapobieżenia wprowadzaniu legalnie posiadanej broni palnej do nielegalnego obrotu. Wprowadzono minimalny, miesięczny zakres kontroli każdego przedsiębiorstwa lub sprzedawcy obracających bronią. Departamentom policji nakazano sporządzenie pełnej inwentaryzacji wszystkich rodzajów broni i amunicji do niej ujawnionych w przedsiębiorstwach obracających bronią. Uzyskane w ten sposób dane podlegają weryfikacji z danymi zawartymi w centralnej bazie danych w celu zapobieżenia nielegalnym transakcjom.

66. Grecka policja ściśle współpracuje z innymi właściwymi służbami, to znaczy służbami ochrony nabrzeża, celnymi itd. Policja grecka prowadzi także wymianę informacji z właściwymi władzami państw pochodzenia ręcznej i lekkiej broni palnej.

## LITWA

67. W 2003 r. w ramach funduszu uzbrojenia Litwa zniszczyła 767 egzemplarzy ręcznej i lekkiej broni palnej.

## LUKSEMBURG

68. Metoda niszczenia broni używana przez Luksemburg (siły zbrojne Luksemburga, policję Wielkiego Księstwa i administrację celną) polega na pocięciu broni na kawałki. Niszczeniem zajmują się zbrojownie odpowiednich służb. Pocięty metal trafia do kontenera i jest transportowany przez kierownictwo zbrojowni do huty, gdzie w obecności świadków podlega stopieniu w elektronicznych piecach, z czego sporządzane jest sprawozdanie.

## NIDERLANDY

69. Niderlandy udzieliły wsparcia projektowi „Biting the Bullet” realizowany przez Saferworld, International Alert and Basic (Londyn), Institute for Security Studies (ISS) w Pretorii oraz Small Arms Survey (Genewa).

## POLSKA

70. W 2003 r. polska straż graniczna skonfiskowała 45 egzemplarzy broni i 3 034 sztuki amunicji, natomiast policja 2 750 egzemplarzy broni i 157 143 sztuki amunicji.

## SŁOWACJA

71. Dwustronne, słowacko-niderlandzkie rozmowy miały miejsce w Hadze, w dniach 17–21 marca 2003 r. Program rozmów dotyczył przede wszystkim wzajemnej wymiany informacji w dziedzinie kontroli eksportu broni konwencjonalnej. Trwają przygotowania do kolejnego etapu rozmów w Bratysławie.



## HISZPANIA

72. W Hiszpanii przyjęto nową politykę operacyjną mającą na celu wzmocnienie działań kontrolnych oraz wdrożenie wspólnych kryteriów na potrzeby działań kontrolnych i prowadzenia bardziej efektywnych kontroli fabryk i zakładów prowadzących działalność w sektorze broni palnej i materiałów wybuchowych. W związku z tym nakazano kontrolowanie takich fabryk i zakładów przynajmniej trzy razy w roku.

73. Hiszpańskie władze zgromadziły łącznie 238 880 egzemplarzy broni różnego rodzaju i typu (zajętych w ramach procedury celnej, zabezpieczonych i skonfiskowanej). 17 768 egzemplarzy zostanie wystawionych na licytację, pozostałe 27 141 zostanie zniszczone. Właściwe władze hiszpańskie, pod kierownictwem Centralnej Inspekcji ds. Broni i Materiałów Wybuchowych *Guardia Civil*, zabezpieczyły dalsze 251 egzemplarzy w 2003 r.

74. W 2003 r. władze hiszpańskie przeprowadziły 17 841 kontroli w zakładach, w których broń i/lub materiały wybuchowe były produkowane lub składowane (w tym w fabrykach, placówkach handlowych, strzelnicach sportowych, prywatnych spółkach ochrony itd.), z czego 10 099 kontroli przeprowadzono w zakładach związanych z bronią palną, a 7 742 w zakładach produkujących lub składujących materiały wybuchowe. Ponadto hiszpańscy urzędnicy celni i skarbowi przeprowadzili szereg wizytacji w portach i na lotniskach, w ramach programu zwalczania handlu bronią.

## SZWECJA

75. Szwedzka Narodowa Akademia Obrony realizuje szeroki program rozbrojenia, demobilizacji i reintegracji, który obejmuje zarówno krajowe, jak i międzynarodowe szkolenia.

## ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

76. W 2003 r. Ministerstwo Obrony Zjednoczonego Królestwa zniszczyło ponad 24 000 egzemplarzy ręcznej i lekkiej broni palnej. W tym samym roku Zjednoczone Królestwo położyło podstawy pod ważną inicjatywę międzynarodową, mającą na celu kontrolowanie dostaw i ograniczenie popytu na ręczną i lekką broń palną. Popyt na ręczną i lekką broń palną ma swoje źródło po części w braku ekonomicznej stabilizacji i w poczuciu zagrożenia. Zjednoczone Królestwo jest przekonane, że dzięki ograniczeniu ubóstwa i wspieraniu zrównoważonego rozwoju możemy przeciwdziałać odczuwaniu przez ludzi zapotrzebowania na ręczną broń palną. Dzięki inicjatywie „Armed Violence and Poverty” Zjednoczone Królestwo podejmie kwestię zapotrzebowania na ręczną broń palną poprzez uwzględnienie naszych działań na rzecz ograniczenia przemocy z użyciem ręcznej i lekkiej broni palnej w szerszych programach wspierania rozwoju. Podczas konsultacji w latach

2002 — 2003 okazało się, że potrzebujemy więcej dowodów na występowanie zależności pomiędzy bronią i zbrojną przemocą a biedą, jeżeli mamy z powodzeniem angażować sektor rozwoju. DFID (Brytyjski Departament ds. Rozwoju Międzynarodowego) zlecił przeprowadzenie badań w tym zakresie i współpracuje z grupą darczyńców na rzecz wykozystania wyników badań jako podstawy do opracowania wytycznych OECD w sprawie broni i ubóstwa w 2005 r.

## II. MIĘDZYNARODOWE DZIAŁANIA WDRAŻAJĄCE W 2003 R.

## II.A. Środki na rzecz zwalczania gromadzenia i rozpowszechniania ręcznej i lekkiej broni palnej oraz zapobiegania nielegalnemu obrotowi bronią konwencjonalną

## II.A.1. Finansowe, techniczne i inne rodzaje wsparcia na rzecz właściwych programów i projektów realizowanych przez ONZ, Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża lub organizacje regionalne i pozarządowe

## II.A.1.1. Działania i projekty wsparte przez Unię Europejską

77. W 2003 r. z budżetu Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (WPZiB) UE współfinansowała na łączną kwotę 3 256 953 EUR następujące cztery projekty:

— Kambodża: decyzja Rady 2003/806/WPZiB z dnia 17 listopada 2003 r.: Projekt rozpoczął się w roku 1999 i od tego czasu był czterokrotnie dostosowywany i poszerzany. Finansowanie w roku 2003 r. wyniosło 1 436 953 EUR. Jest to program o charakterze zintegrowanym, obejmujący udzielanie pomocy prawnej w opracowaniu przepisów o broni, gromadzenie i niszczenie broni, budowanie bezpiecznych magazynów na broń oraz programy „Rozwój w zamian za broń”. Jest to jedyny projekt w zakresie broni ręcznej i palnej wdrażany i zarządzany przez UE, przy silnym wsparciu ze strony rządu Kambodży. Projekt został poddany ocenie i audytowi w 2001 r.

— Albania: decyzja Rady 2003/276/WPZiB z dnia 15 kwietnia 2003 r. w sprawie niszczenia amunicji do ręcznej broni lekkiej i palnej. Ponieważ umowa nie została podpisana, profil finansowania uległ znacznej zmianie. Obecnie projekt finansowany jest przez UE (820 000 EUR), USA (500 000 USD) oraz Zjednoczone Królestwo (400 000 GBP). Środki te przeznaczone były na pierwsze dwa lata funkcjonowania projektu. Agencja NATO ds. Zabezpieczenia Technicznego i Zaopatrzenia (NAMSA) powraca obecnie do pierwotnego planu zakładającego zainstalowanie wysoce wydajnego urządzenia do unieszkodliwiania odpadów materiałów wybuchowych należącego do rodzaju „wzmocniony piec obrotowy”.

- Lima, Ameryka Łacińska i Karaiby, DDA/UN-LIREC: decyzja Rady 2003/543/WPZiB z dnia 21 lipca 2003 r. dotycząca wykonania wspólnego działania 2002/589/WPZiB w związku z wkładem Unii Europejskiej w zwalczanie destabilizującego gromadzenia i rozpowszechniania ręcznej i lekkiej broni palnej w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach: w 2003 r. dofinansowanie UE do projektu wyniosło 700 000 EUR.
- Belgrad [UNDP-SEESAC]: decyzja Rady 2003/807/WPZiB z dnia 17 listopada 2003 r. dotycząca dodatkowego dofinansowania bieżącej działalności Paktu Stabilizacji/Regionalnego Biura Informacyjnego UNDP ds. Ręcznej i Lekkiej Broni Palnej: w 2003 r. dofinansowanie UE do projektu wyniosło 300 000 EUR.

78. Kolejne cztery projekty dotyczące gromadzenia ręcznej i lekkiej broni palnej, jak również rozbrojenia, demobilizacji i rehabilitacji o łącznym budżecie 48 760 EUR zostały zrealizowane w państwach Afryki, Karaibów i Pacyfiku (państwach AKP) na mocy dwustronnych umów zawartych przez Komisję Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR) i budżetu WE.

- Tanzania: Wsparcie na realizowany w tym państwie plan działania na rzecz zarządzania bronią i rozbrojenia z budżetu EFR zostało udzielone w kwocie 2 mln EUR w okresie trzech lat.
- Wybrzeże Kości Słoniowej: UE udzieliła specjalnego wsparcia z budżetu EFR w wysokości 5 mln EUR na realizowany w tym państwie program rozbrojenia, demobilizacji i rehabilitacji w ramach szerszego programu na rzecz rehabilitacji po wygaśnięciu konfliktu.
- Liberia: UE udzieliła z budżetu EFR wsparcia w wysokości 40 mln EUR na realizowany w tym państwie program rozbrojenia, demobilizacji i rehabilitacji w ramach szerszego programu na rzecz rehabilitacji po wygaśnięciu konfliktu.
- Sierra Leone: UE udzieliła z budżetu WE wsparcia w wysokości 1,76 mln EUR na Komisję Prawdy i Pojednania oraz Specjalny Trybunał w tym państwie, co obejmuje także program rozbrojenia, demobilizacji i rehabilitacji oraz pomoc prawną w tworzeniu przepisów o broni.

#### II.A.1.2. Współpraca UE z innymi państwami

##### Spotkanie Trojki UE-USA dnia 7 lipca 2003 r. w Nowym Jorku

79. Spotkanie poświęcone było głównie kwestiom związanym z pierwszym codziennym szczytem państw. W większości kwestii, takich jak znakowanie i śledzenie ręcznej i

lekkiej broni palnej oraz przepisów dotyczących pośrednictwa w obrocie bronią, stanowisko stron było podobne. W odniesieniu do ręcznej i lekkiej broni palnej USA podkreśliły, że główną rolę powinny odgrywać: wdrażanie na poziomie krajowym i kontrola eksportu. USA podzielała stanowisko UE, że należy podjąć negocjacje odnośnie do aktu dotyczącego śledzenia i znakowania broni. Prezydencja podkreśliła, że UE i USA znajdują się w awangardzie, jeżeli chodzi o uregulowanie kwestii pośrednictwa. USA jest aktywnie zaangażowana w kwestie kontroli nadmiernego rozpowszechnienia przenośnych systemów obrony przeciwlotniczej (Man PADS) w państwach trzecich.

##### Spotkanie Trojki UE-Kanada dnia 7 listopada 2003 r.

80. Prezydencja przywołała wspólne oświadczenie UE i Kanady, w którym potwierdzono wspólne zaangażowanie w walkę z rozprzestrzenianiem ręcznej i lekkiej broni palnej. Podobnie jak UE, Kanada popiera ustanowienie prawnie wiążącego instrumentu w sprawie śledzenia i znakowania oraz pośrednictwa. Kanadyjska delegacja z zadowoleniem przyjęła plan działania i stwierdziła, że priorytety Kanady i UE w dziedzinie ręcznej i lekkiej broni palnej pokrywają się. Priorytety kanadyjskie to bezpieczeństwo ludzi, kwestie wdrożenia jak również gromadzenie i niszczenie broni. W tej dziedzinie Kanada przyjęła podejście zorientowane na problemy społeczne (dzieci w konfliktach zbrojnych, poprawa bezpieczeństwa na poziomie wspólnot lokalnych, zwłaszcza w Afryce) i opowiada się za dużo bliższą współpracą z UE.

#### II.A.2. Finansowe, techniczne i inne rodzaje wsparcia Państw Członkowskich UE udzielonego na projekty dotyczące ręcznej i lekkiej broni palnej

81. Podobnie jak w przypadku projektów finansowanych przez Komisję Europejską, szereg Państw Członkowskich udzieliło finansowego wsparcia na szereg projektów dotyczących ręcznej i lekkiej broni palnej. Poniżej przedstawiono przykłady takiego wsparcia:

##### BELGIA

82. Aby wesprzeć projekty dotyczące adaptacji i reintegracji byłych uczestników walk oraz gromadzenia nielegalnej ręcznej i lekkiej broni palnej, Belgia przeznaczyła 3 mln EUR na projekt UNDP „Odbudowa wspólnoty, reintegracja byłych uczestników walk i program gromadzenia, składowania i niszczenia ręcznej broni palnej” w Demokratycznej Republice Kongo.

## ESTONIA

83. W latach 2002 — 2003 r. Estonia wspierała finansowo projekt funduszu powierniczego Partnerstwa dla Pokoju pod nazwą Albania II: Niszczenie amunicji do ręcznej i lekkiej broni palnej w Albanii.

## FINLANDIA

84. Finlandia udzieliła wsparcia finansowego na realizowany w Afryce program dotyczący przejrzystości i systemu kontroli w zakresie ręcznej broni palnej (SATCRA). Celem projektu jest zwiększenie możliwości państwa w zakresie zapobiegania rozprzestrzenianiu ręcznej broni palnej dzięki rozwijaniu metod śledzenia i znakowania broni, działania na rzecz harmonizacji przepisów dotyczących ręcznej broni palnej, poprawę zarządzania zapasami i doskonalenie metod monitoringu i weryfikacji mających zapewnić poszanowanie norm. Projektem zarządza Centrum NZ ds. Pokoju i Rozbrojenia w Afryce.

85. Finlandia udziela wsparcia także na program kontroli broni UNDP w Albanii oraz oddelegowała specjalistę ds. ręcznej broni palnej do pełnienia funkcji międzynarodowego eksperta technicznego programu w latach 2002 — 2003. Program obejmuje działania na rzecz kształtowania świadomości i wiedzy publicznej, projekty rozwojowe, wsparcie logistyczne dla grup gromadzących broń oraz pilotażowy projekt bazy danych wspomagającej kontrolę broni.

86. Finlandia wspiera projekt kontroli ręcznej broni palnej realizowany w Gwatemali przez IEPADES — Instituto de Enseñanza para el Desarrollo Sostenible. Celem projektu jest uwzględnienie udziału aktorów rządowych i zainteresowanych grup społeczeństwa obywatelskiego w krajowym programie kontroli broni.

87. Finlandia oddelegowała także eksperta ds. ręcznej broni palnej z misją przeprowadzenia badań statystycznych dotyczących ręcznej broni palnej w ramach programu w dziedzinie studiów strategicznych i bezpieczeństwa międzynarodowego prowadzonego przez instytut studiów wyższych oraz uczestniczyła w finansowaniu tego programu w roku 2003.

## NIEMCY

88. Niemcy wspierają szereg programów na rzecz reintegracji, w tym program mający na celu wspieranie społecznej i gospodarczej reintegracji byłych uczestników walk i ich rodzin w Angoli, który udzieliły wsparcia finansowego w dwóch fazach (1996 — 2003 i 2003 — 2006). Na potrzeby reintegracji podejmuje się działania na rzecz zwiększenia potencjału lokalnych władz i administracji w zakresie opracowywania i wdrożenia projektów sprzyjających reintegracji i rozwojowi obszarów wiejskich. Reintegracja byłych uczestników walk wspierana jest także na szczeblu lokalnym dzięki projektom rozwoju społeczno-gospodarczego.

89. Niemcy wspierają reintegrację byłych uczestników walk w Burundi w ramach projektu realizowanego w latach 2003 — 2004. Projekt składa się z czterech głównych elementów: wzmocnienia lokalnych struktur reintegracyjnych, rewitalizacji produkcji rolnej, generowania dochodów oraz odbudowy infrastruktury.

90. W warunkach bliskiej współpracy z misją Narodów Zjednoczonych w Demokratycznej Republice Kongo (MONUC) Niemcy wspierają powrót byłych ruandyjskich uczestników walk ze wschodniego Kongo w ramach projektu realizowanego w latach 2003 — 2004. Przewiduje się realizację dalszych projektów.

91. Niemcy wspierają realizowany z udziałem wielu państw program na rzecz demobilizacji i reintegracji (MDRP) w rejonie Wielkich Jezior, w ramach czteroletniego programu realizowanego w latach 2003 — 2006. Obok dwustronnej współpracy technicznej w kontekście MDRP realizowane są także inne formy pomocy, takie jak środki na rzecz rozwoju potencjału (np. warsztaty na temat monitoringu, oceny i systemów informacji zarządczej w dziedzinie rozbrojenia, demobilizacji i rehabilitacji prowadzone dla agencji partnerskich MDRP).

92. Niemcy wspierają Komisję ds. Demobilizacji i Reintegracji w Ruandzie (usługi doradcze) oraz proces reintegracji w ramach czteroletniego projektu realizowanego w latach 2003 — 2006.

93. Niemcy wspierają fundusz powierniczy Banku Światowego na rzecz narodowego programu demobilizacji w Sierra Leone w ramach dwuletniego projektu (2003 — 2004); pomoc tę uzupełniają dwustronne projekty na rzecz reintegracji byłych uczestników walk w Sierra Leone.

94. Niemiecki rząd podjął decyzję o wsparciu sekretariatu Wspólnoty Wschodnioafrykańskiej w działaniach na rzecz powstrzymania nielegalnego rozprzestrzeniania ręcznej i lekkiej broni palnej.

95. W Ugandzie Niemcy wspierają krajowe punkty kontaktowe ds. ręcznej broni palnej. Zgodnie z programem działania NZ w sprawie ręcznej broni palnej i innymi porozumieniami regionalnymi rząd Ugandy powołał biuro koordynujące kontrolę ręcznej broni palnej. Niemiecki rząd pomógł wypożyczyć i wzmocnić biuro.

96. Niemiecki rząd realizuje szereg programów na rzecz kształtowania świadomości, w tym program wspierający projekt służby pomocniczej międzynarodowego centrum na rzecz przekwalifikowania (BICC) w działaniach na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy na temat problemu ręcznej i lekkiej broni palnej oraz kształtowania świadomości w społeczeństwie.

97. W Angoli niemiecki rząd wspierał lokalne projekty realizowane przez miejscową organizację pozarządową Angola 2000 przy współudziale innej organizacji pozarządowej SaferAfrica (Bezpieczniejsza Afryka). Projekt ten ma na celu kształtowanie świadomości o potrzebie ograniczenia negatywnych skutków dostępności ręcznej broni palnej w społeczeństwie. W jego ramach podjęto dotychczas następujące działania:

- szkolenie lokalnych aktorów w zakresie zarządzania bronią i praktycznego rozbrojenia,
- szkolenie lokalnych aktorów w zakresie technik statystycznych i analizy danych ilościowych,
- realizacja badań statystycznych w sprawie bezpieczeństwa osobistego na wybranych obszarach,
- seminarium poświęcone upowszechnieniu wyników badań,
- aktywność na szczeblu krajowym na rzecz ustanowienia narodowego planu działania.

98. W Kambodży miejscowa NGO (Grupa Robocza ds. Ograniczenia Ilości Broni) szkoli inne miejscowe NGO w zakresie prowadzenia kampanii na rzecz kształtowania świadomości. Także te działania finansowane są przez rząd niemiecki. Polegały one dotychczas na:

- ocenie potrzeb NGO we wspólnocie Kamping Thom,
- prowadzeniu warsztatów na temat podręczników szkoleniowych,
- sporządzeniu projektu instrukcji i podręczników szkoleniowych, które mają pomagać w działaniach NGO dotyczących ręcznej broni palnej,
- pomocy finansowej i wspieraniu zaangażowania NGO w prace dotyczące ręcznej broni i prowadzenie dalszych warsztatów, oraz
- ocenie projektu pilotażowego.

99. W Gruzji niemiecki rząd wspiera Kaukaski Instytut na rzecz Pokoju, Demokracji i Rozwoju (CIPDD). Przy współpracy innych gruzińskich organizacji pozarządowych CIPDD prowadzi działania na rzecz podniesienia poziomu wiedzy na temat problemów związanych z ręczną i lekką bronią palną w wybranych regionach Gruzji oraz przygotowania aktorów społeczeństwa obywatelskiego i władze publiczne, zarówno szczebla lokalnego, jak i centralnego, do poprawy bezpieczeństwa obywateli.

100. W Malawi rząd niemiecki wspiera przygotowanie bazy informacyjnej i strategii na rzecz kontroli ręcznej broni palnej w tym państwie. Na tym polu prowadzi ściśle współpracę z rządem Zjednoczonego Królestwa. Niemcy nie tylko udzieliły środków na przeprowadzenie oceny sytuacji w zakresie ręcznej broni palnej w Malawi, lecz także na powołanie krajowych punktów kontaktowych (KPK).

101. W Salwadorze Niemcy wspierają działania na rzecz kształtowania świadomości uczniów, rodziców i nauczycieli na temat zbrojnej przemocy w szkole oraz jej powstrzymania.

#### IRLANDIA

102. Irlandia wsparła kwotą 100 000 EUR realizowany pod kierownictwem Kanady projekt zniszczenia amunicji do ręcznej i lekkiej broni palnej w Albanii. Przeznaczyła także 30 000 EUR na realizowany pod kierownictwem Niderlandów projekt w Serbii i Czarnogórze. W 2004 r. Irlandia zobowiązała się przeznaczyć 90 000 EUR na nowy projekt organizacji SaferAfrica pod nazwą *Sustaining Action* (Działania podtrzymujące), który będzie realizowany od dnia 1 kwietnia 2004 r. do dnia 31 grudnia 2006 r. Celem projektu jest zapewnienie wsparcia osobom zaangażowanym w zwalczanie i eliminowanie nielegalnego handlu ręczną i lekką bronią palną.

#### LUKSEMBURG

103. W 2003 r. Luksemburg przeznaczył na poziomie krajowym 105 000 EUR na Program NATO Partnerstwo dla Pokoju z przeznaczeniem na realizację projektu „Zniszczenie amunicji do ręcznej i lekkiej broni w Albanii”, prowadzonego przez NAMSA.

#### NIDERLANDY

104. W 2003 r. rząd Niderlandów przeznaczył 2,27 mln EUR z funduszu ręcznej i lekkiej broni palnej na następujące projekty:

- Regionalne Biuro Informacyjne UNDP ds. Ręcznej i Lekkiej Broni Palnej w Europie Południowo-Wschodniej, w Belgradzie,
- program Regionalnego Centrum Narodów Zjednoczonych na rzecz Pokoju, Rozbrojenia i Rozwoju w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach dotyczący amunicji do broni palnej i materiałów wybuchowych w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach,
- program niszczenia ręcznej i lekkiej broni palnej w Serbii i Czarnogórze (NAMSA),
- niszczenie amunicji do ręcznej i lekkiej broni palnej w Albanii (NAMSA),
- projekt organizacji SaferAfrica dotyczący zarządzania bronią i rozbrojenia: inicjatywy na rzecz ograniczenia rozprzestrzeniania nielegalnej ręcznej i lekkiej broni palnej w takich regionach, jak Afryka Południowa i Afryka Wschodnia oraz Róg Afryki,
- niszczenie ręcznej i lekkiej broni palnej w Afganistanie (HALO Trust),

- projekt UE-ASAC (program pomocy Unii Europejskiej na rzecz znakowania ręcznej i lekkiej broni palnej w Królestwie Kambodży) dotyczący rejestracji i składowania ręcznej i lekkiej broni palnej w regionie wojskowym nr 4, Kambodża,
- program dotyczący ręcznej broni palnej, VIVA RIO, Brazylia.

## POLSKA

105. W ramach Rady NATO-Partnerstwo Euro-Atlantyckie (NATO-EAPC) Polska przeznaczyła 10 000 USD na międzynarodowy fundusz na rzecz zniszczenia nadwyżek amunicji w Albanii w 2003 r. Projekt realizowany jest w ramach funduszu powierniczego Partnerstwa dla Pokoju, koordynowanego przez NAMSA.

## HISZPANIA

106. Hiszpańska Agencja ds. Współpracy Międzynarodowej (AECI) od 2002 r. finansuje w stolicy Kolumbii — Bogocie — projekt mający na celu zwalczanie przemocy w mieście oraz ustanawiający program dobrowolnego rozbrojenia obywateli na zasadzie wymiany broni palnej na żywność. Towarzyszy temu także szereg publicznych debat, warsztatów oraz spotkań poświęconych metodom ograniczenia przemocy i przestępczości w Bogocie oraz zapobieganiu niewłaściwemu używaniu substancji narkotycznych. Wysokość wsparcia AECI wyniosła odpowiednio 24 000 EUR w roku 2002 i 35 000 EUR w roku 2003.

## SZWECJA

107. W 2003 r. Szwecja wsparła różne programy dotyczące ręcznej i lekkiej broni palnej, w tym:

- niszczenie amunicji do ręcznej i lekkiej broni palnej w Albanii, NATO — Partnerstwo dla Pokoju (NAMSA),
- rozbrojenie, demobilizację i rehabilitację oraz poszerzenie możliwości NGO w kwestiach dotyczących ręcznej i lekkiej broni palnej w Ameryce Łacińskiej (UN-LiREC),
- regionalny program w dziedzinie ręcznej i lekkiej broni palnej w Ameryce Łacińskiej (Fundacja Arias),
- regionalny program w dziedzinie ręcznej i lekkiej broni palnej w Ameryce Łacińskiej, w tym wsparcie na „Międzyparlamentarną wymianę inicjatyw dotyczących broni palnej” (SweFOR),
- regionalny projekt w Afryce Zachodniej (Sierra Leone, Gwinea, Liberia) (światowa konferencja w sprawie religii i pokoju),
- wsparcie na badanie statystyczne dotyczące ręcznej broni palnej, rocznik 2003 r., oraz
- wsparcie międzynarodowej sieci działania w dziedzinie ręcznej broni palnej (IANSAs); publikacja „Wdrażanie programu działania w roku 2003”.

## ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

108. Jako jeden z najważniejszych darczyńców w dziedzinie projektów na rzecz walki z rozprzestrzenianiem i nadużywaniem ręcznej broni palnej, Zjednoczone Królestwo kontynuowało przekazywanie 19,5 mln GPG, jakie zobowiązało się wydać w latach 2001 — 2004. Środki przekazywane są na projekty realizowane przez agencje ONZ, organizacje regionalne, rządy i NGO. Projekty wspierane przez Zjednoczone Królestwo dotyczą m.in. programów gromadzenia, zarządzania i niszczenia, pomocy w efektywnej realizacji obowiązujących porozumień regionalnych, opracowania narodowych planów działania w dziedzinie ręcznej broni palnej oraz udzielania pomocy społeczeństwu obywatelskiemu. Zjednoczone Królestwo kontynuowało działania na rzecz wzmocnienia istniejących inicjatyw w dziedzinie walki z rozprzestrzenianiem i nadużywaniem ręcznej i lekkiej broni palnej, w tym w Afryce Południowej, Wschodniej i Zachodniej oraz w Ameryce Centralnej i Południowej.

## II.A.3. Koordynacja konkretnych środków z innymi Państwami Członkowskimi i Komisją Europejską

109. Kwestie dotyczące ręcznej i lekkiej broni palnej zostały omówione podczas spotkań Trojki w ramach COARM [Working Party on Conventional Arms Exports (Grupa Robocza ds. Eksportu Broni Konwencjonalnej)], CODUN [Working Party on Global Disarmament and Arms Control (Grupa Robocza ds. Światowego Rozbrojenia i Kontroli Broni)] i CONOP [Working Party on Non-Proliferation (Grupa Robocza ds. Nierozprzestrzeniania)] z Federacją Rosyjską, Ukrainą, Kanadą, Stanami Zjednoczonymi, Chinami, Koreą Południową, jak również w ramach wspólnej Grupy Roboczej ds. Ręcznej i Lekkiej Broni Palnej pomiędzy UE a USA i Kanadą.

## II.A.4. Organizowanie i udział w międzynarodowych seminariach i konferencjach

## WĘGRY

110. Węgry, przy współpracy Bureau of Non-proliferation, Office of Export Control Co-operation (Biura ds. Nierozprzestrzeniania, Urząd Współpracy przy Kontroli Eksportu) Departamentu Stanu USA, zorganizowały Piątą Konferencję Międzynarodową na temat Kontroli Eksportu, w Budapeszcie na Węgrzech, w dniach 15—17 września 2003 r. (konferencja była piątym z serii wydarzeniem w ramach tzw. Procesu oxfordzkiego). W konferencji uczestniczyło ponad 180 urzędników zajmujących się kontrolą eksportu z ponad 40 państw oraz przedstawiciele wielostronnych systemów kontroli eksportu, przemysłu i wspólnoty NGO. Jednym z głównych tematów konferencji była dyskusja o nowych strategiach w zakresie kontroli broni konwencjonalnej, zwłaszcza niektórych rodzajów ręcznej i lekkiej broni palnej, takich jak przenośne systemy obrony przeciwlotniczej.

111. Na szczeblu regionalnym, wraz z Bureau of Non-proliferation, Office of Export Control Co-operation Departamentu Stanu USA, Węgry zorganizowały w czerwcu 2003 r. w Szeged na Węgrzech konferencję poświęconą kontroli broni dla państw Europy Południowo-Wschodniej. Na konferencji przedstawiono podstawowe elementy efektywnej kontroli eksportu, stała się ona także okazją do omówienia regionalnych strategii i wyzwań — te ostatnie dotyczyły głównie kwestii rozwiązania problemu ręcznej i lekkiej broni palnej w regionie.

#### WŁOCHY

112. W 2003 r. Włochy aktywnie uczestniczyły w szeregu spotkań na szczeblu regionalnym i światowym, poświęconych wymianie informacji w sprawie procedur krajowych oraz określenia wspólnych rozwiązań dla problemów związanych z nielegalnym obrotem ręczną i lekką bronią palną.

113. Włochy uczestniczyły w szczególności w następujących spotkaniach:

- konferencja na temat kontroli eksportu ręcznej i lekkiej broni palnej (Londyn, 14—15 stycznia 2003 r.);
- seminarium OBWE na temat realizacji na poziomie regionalnym programu działania NZ przeciwko nielegalnemu handlowi ręczną i lekką bronią palną (Bukareszt, 24—26 lutego 2003 r.), wspierając kwotą 22 000 EUR jego organizację;
- seminarium w sprawie realizacji w Europie Południowo-Wschodniej programu działania NZ z 2001 r. przeciwko nielegalnemu handlowi ręczną i lekką bronią palną (Ljubljana, 11—12 marca 2003 r.);
- seminarium na temat regionalnych systemów kontroli eksportu (Skopje, 20—22 marca 2003 r.);
- konferencja na temat „Dalszych działań na rzecz wzmocnienia międzynarodowej współpracy w zakresie zapobiegania, zwalczania i eliminowania nielegalnego pośrednictwa w handlu ręczną i lekką bronią palną” (Oslo, 22—24 kwietnia 2003 r.);
- seminarium na temat „Realizacji w regionie Afryki centralnej programu działania przyjętego na zwołanej w 2001 r. konferencji Narodów Zjednoczonych na temat nielegalnego handlu ręczną i lekką bronią palną” (Brazzaville, 12—14 maja 2003 r.);
- seminarium na temat zagrożeń dla bezpieczeństwa wynikających z nadmiernego nagromadzenia materiałów wybuchowych i amunicji na obszarze OBWE (Wiedeń, 27—28 maja 2003 r.);
- warsztaty „Współpraca między UE a Białorusią na rzecz poprawy bezpieczeństwa w poszerzonej UE” (Warszawa, 24—25 listopada 2003 r.);
- konferencja w sprawie „Realizacji w państwach arabskich programu działania Narodów Zjednoczonych w sprawie nielegalnego handlu ręczną i lekką bronią palną” (Kair, 16—18 grudnia 2003 r.).

#### LITWA

114. Litwa udzieliła wsparcia i wniosła wkład w sprawozdanie pod tytułem „Tranzytowy handel bronią w regionie bałtyckim”, dotyczącego oceny systemu kontroli tranzytu oraz działań na rzecz zwalczania nielegalnego handlu w Estonii, Polsce, rosyjskim okręgu kaliningradzkim oraz na Łotwie i Litwie.

115. Podczas konferencji w Lancaster, zorganizowanej przez Zjednoczone Królestwo w styczniu 2003 r., Litwa była jednym z państw, które uznały wagę efektywnej kontroli działalności w zakresie pośrednictwa w handlu ręczną i lekką bronią palną oraz potrzebę zwiększenia wysiłków w realizacji właściwych zobowiązań wynikających z programu działania NZ. Litwa poparła opracowanie odpowiednich przepisów krajowych w celu uregulowania pośrednictwa w handlu ręczną i lekką bronią palną, jak również dalsze działania służące poprawie międzynarodowej współpracy w zapobieganiu, zwalczaniu i eliminacji nielegalnego pośrednictwa w handlu ręczną i lekką bronią palną.

116. Specjaliści z Litwy aktywnie uczestniczyli w spotkaniach (w styczniu 2003 r. w Londynie i w czerwcu 2003 r. w Pradze) Grupy Konsultacyjnej ds. Ręcznej i Lekkiej Broni Palnej, której celem było zapewnienie pełnej realizacji i dalszego rozwoju programu działania przyjętego przez konferencję NZ na temat nielegalnego handlu ręczną i lekką bronią palną oraz wszystkich jego aspektów, co miało doprowadzić do wdrożenia efektywnych środków na rzecz zapobieżenia i ograniczenia rozprzestrzeniania i nadużywania ręcznej i lekkiej broni palnej.

117. Litwa przedstawiła także sprawozdanie podczas francusko-szwajcarskiego warsztatu pod tytułem „Możliwości w zakresie śledzenia ręcznej i lekkiej broni palnej: śledzenie, znakowanie i prowadzenie rejestrów” oraz opowiada się za opracowaniem prawnie wiążącego instrumentu, który umożliwiłby śledzenie ręcznej i lekkiej broni palnej w sposób szybki i wiarygodny.

#### NIDERLANDY

118. Niderlandy podjęły następujące działania:

- organizacja i współfinansowanie „Niderlandzko-norweskiej konferencji w sprawie dalszych działań na rzecz poprawy współpracy międzynarodowej w dziedzinie zapobiegania, zwalczania i eliminowania nielegalnego pośrednictwa w handlu ręczną i lekką bronią palną”, Oslo, 22—24 marca 2003 r.;
- udział w konferencji zorganizowanej przez Jordąński Instytut Dyplomacji na temat realizacji programu działania NZ w sprawie nielegalnego handlu ręczną i lekką bronią palną w regionie państw arabskich, Amman, 23—24 czerwca 2003 r.;
- udział w konferencji ONZ/OBWE na temat ręcznej i lekkiej broni palnej w Ljublanie, 11—12 marca 2003 r.;

- w ramach przypadającej na nie prezydencji w OBWE w 2003 r. Niderlandy zorganizowały tego samego roku w Pradze forum gospodarcze OBWE w sprawie „Handlu ręczną i lekką bronią palną, narkotykami i ludźmi” (20—23 maja 2003 r.),
- Niderlandy wzięły udział w pracach grupy ekspertów NZ badającej możliwość opracowania międzynarodowego instrumentu regulującego znakowanie i śledzenie ręcznej i lekkiej broni palnej,
- spotkanie w sprawie niderlandzko-norweskiej inicjatywy w zakresie zwalczania nielegalnego pośrednictwa (rezultaty konferencji w Oslo poświęconej pośrednictwu) zorganizowane przy okazji codziennego posiedzenia NZ w lipcu 2003 r. w sprawie realizacji programu działania NZ dotyczącego nielegalnego handlu ręczną i lekką bronią palną we wszystkich jego aspektach,
- konsultacje z organizacjami regionalnymi [ECOWAS (Wspólnota Gospodarcza Państw Afryki Zachodniej), SADC (Południowoafrykańska Wspólnota Rozwoju), ASEAN (Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej), Forum Pacyfiku, OAS (Organizacja Państw Amerykańskich)] w sprawie dalszych działań na rzecz poprawy współpracy regionalnej w zakresie zwalczania nielegalnego pośrednictwa (Nowy Jork, lipiec 2003 r.),

oraz

- pierwsze spotkania konsultacyjne z misjami OBWE w Wiedniu w sprawie ustanowienia instrumentu OBWE o pośrednictwie (inicjatywa niderlandzko-norweska przy współpracy Niemiec).

#### POLSKA

119. W kwietniu 2003 r. polscy specjaliści z Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych zorganizowali seminarium dla ekspertów rządowych w Bośni i Hercegowinie w sprawie zasad i rozwiązań stosowanych przez Polskę w zakresie kontroli eksportu i importu broni oraz towarów o podwójnym zastosowaniu, w tym ręcznej i lekkiej broni palnej, w nawiązaniu do ich wizyty w Polsce.

120. W dniach 24—25 listopada 2003 r. w Warszawie przy współpracy władz brytyjskich i białoruskich oraz organizacji pozarządowych (Saferworld i Voluntas) zorganizowano seminarium w sprawie „Współpracy między UE a Białorusią na rzecz poprawy bezpieczeństwa w poszerzonej UE”.

121. Polscy specjaliści brali także aktywny udział w seminariach i warsztatach poświęconych takim kwestiom, jak kontrola ręcznej broni palnej i amunicji, ich eksportowi, niszczeniu i

ochronie magazynów, zorganizowanych w Londynie, Bukareszcie, Oslo, Ljubljanie, Mińsku i innych miejscach.

#### HISZPANIA

122. W 2003 r. hiszpańska *Guardia Civil* wspomagała policję Księstwa Andory w działaniach mających na celu opracowanie nowej regulacji dotyczącej broni palnej, zgodnej z normami UE. Obie służby podpisały protokół o współpracy.

123. W maju Hiszpania uczestniczyła w Panamie w pierwszym spotkaniu stałego forum parlamentarnego w sprawie ręcznej i lekkiej broni palnej, w którego skład wchodzi członkowie parlamentów Hiszpanii, Szwecji i państw Ameryki Centralnej. Spotkanie stanowi jeden z etapów procesu zmierzającego do poprawy przepisów w zakresie broni w państwach Ameryki Centralnej poprzez wymianę doświadczeń między członkami Parlamentu. Istotny element projektu stanowi także wspieranie upowszechnienia właściwych traktatów międzynarodowych.

#### II.A.5. Inne inicjatywy

#### ESTONIA

124. Estonia udzieliła wsparcia i wniosła wkład w sprawozdanie pod tytułem „Tranzytowy handel bronią w regionie bałtyckim” dotyczącego oceny systemu kontroli tranzytu oraz działań na rzecz zwalczania nielegalnego handlu w Estonii, Polsce, rosyjskim okręgu kaliningradzkim oraz na Łotwie i Litwie.

#### FRANCJA

125. Francja uczestniczy w pracach krajowej grupy ekspertów przewidzianej w dyrektywie Rady nr 91/477/EWG z dnia 18 czerwca 1991 r. dotyczącej nabywania i obrotu bronią palną. Bieżące prace, wspierane przez Komisję, dotyczą wprowadzenia w dyrektywie zmian polegających na włączeniu postanowień Protokołu w sprawie broni palnej z dnia 8 czerwca 2001 r., w szczególności tych, które dotyczą znakowania i rejestracji broni, jak również postanowień dotyczących pozbywania broni cech użytkowych i definicji broni zabytkowej.

#### POLSKA

126. Polska od początku uczestniczyła aktywnie w pracach Grupy Działania ds. Przestępczości Zorganizowanej w regionie bałtyckim. Ponieważ polskie granice od dnia 1 maja stanowią granice rozszerzonej UE, jednym z głównych priorytetów Polski w ramach grupy była współpraca służb celnych i ochrony granic w zwalczaniu nielegalnego handlu, w szczególności bronią palną, amunicją i materiałami wybuchowymi.

## II.B. **Udział w pracach organizacji międzynarodowych i regionalnych porozumieniach w dziedzinie broni konwencjonalnej, w szczególności ręcznej i lekkiej broni palnej**

### II.B.1. **Organizacja Narodów Zjednoczonych**

127. Unia Europejska była bardzo aktywna na tym forum. Poniżej przedstawiono bliższe informacje na temat niektórych prac i inicjatyw zrealizowanych przez szereg Państw Członkowskich.

#### FRANCJA

128. Francja uczestniczyła w działaniach rozbrojeniowych w ramach operacji utrzymywania pokoju realizowanych przez Narody Zjednoczone (operacja „Artemis” w Demokratycznej Republice Kongo, czerwiec — wrzesień 2003 r.) i/lub organizacje regionalne [ECOWAS (Wspólnota Gospodarcza Państw Afryki Zachodniej): operacja „Jednorożec” na Wybrzeżu Kości Słoniowej, od czerwca 2003 r.], jak również na Bałkanach [KFOR (Kosovo Force — międzynarodowe oddziały zbrojne pod kierownictwem NATO odpowiedzialne za zaprowadzenie i utrzymanie bezpieczeństwa w Kosowie)] oraz Afganistanie [ISAF (International Security Assistance Force — Międzynarodowe Siły Wspierania Bezpieczeństwa)].

129. Francuski specjalista uczestniczył w pracach grupy ekspertów rządowych, która przygotowała sprawozdanie dotyczące możliwości opracowania międzynarodowego instrumentu w sprawie identyfikacji oraz szybkiego i właściwego śledzenia ręcznej broni palnej, które zostało przedstawione Zgromadzeniu Ogólnemu Narodów Zjednoczonych w lipcu 2003 r.

#### NIEMCY

130. Niemcy udzieliły wsparcia i miały udział w regionalnej konferencji poświęconej ręcznej i lekkiej broni palnej zorganizowanej przez ONZ i Ligę Arabską w grudniu 2003 r. w Kairze. Celem konferencji było poszerzenie wiedzy na temat programu działania NZ w regionie oraz wsparcie regionalnego porozumienia co do istotnych aspektów kontroli ręcznej i lekkiej broni palnej. Niemcy wsparły także konferencję na temat ręcznej i lekkiej broni palnej w Europie Południowo-Wschodniej, zorganizowaną w Ljublanie przez ONZ i OBWE.

#### WĘGRY

131. Węgry brały aktywny udział w pracach organizacji międzynarodowych i regionalnych porozumieniach w dziedzinie ręcznej i lekkiej broni palnej. W okresie poprzedzającym pierwsze codwuletnie posiedzenie ONZ w sprawie realizacji programu działania NZ Węgry uczestniczyły w konferencji zorganizowanej w Lancaster House w Londynie, w styczniu 2003 r., która poświęcona była wzmocnieniu kontroli eksportu

ręcznej i lekkiej broni palnej, oraz w seminarium na temat pośrednictwa w Oslo, w kwietniu 2003 r. Celem obydwu konferencji było przyczynienie się do wypełnienia zadań przewidzianych w programie działania NZ z 2001 r.

132. Węgry wsparły także i dofinansowały konferencję na temat ręcznej i lekkiej broni palnej w Europie Południowo-Wschodniej, zorganizowaną w Ljublanie przez ONZ i OBWE.

#### LITWA

133. Litwa bierze udział w pracach ONZ i OBWE w dziedzinie ręcznej i lekkiej broni palnej. Litewscy specjaliści aktywnie uczestniczyli w dyskusji na temat Protokołu o broni palnej uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych (tzw. Protokół wiedeński). Specjaliści z Litwy brali także udział w pierwszym codwuletnim szczycie państw poświęconym realizacji programu działania NZ, który odbył się w lipcu 2003 r. w Nowym Jorku.

#### MALTA

134. Malta stosuje i w pełni realizuje w przepisach krajowych decyzje o nałożeniu embarga przyjęte przez Radę Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych oraz popiera rezolucje Zgromadzenia Ogólnego dotyczące kwestii broni konwencjonalnej, nielegalnego handlu ręczną i lekką bronią palną oraz przejrzystości zbrojeń i wydatków wojskowych. Malta składa także coroczne sprawozdanie, zgodnie z rezolucją Zgromadzenia Ogólnego NZ „Przejrzystość w zbrojeniach”.

#### NIDERLANDY

135. Niderlandy aktywnie uczestniczyły (jako członek Biura) w codwuletnim szczycie państw stron poświęconym realizacji programu działania NZ w lipcu 2003 r. w Nowym Jorku.

#### HISZPANIA

136. Także Hiszpania uczestniczyła w codwuletnim szczycie w lipcu 2003 r., a w grudniu tego samego roku przedstawiła ONZ swoje pierwsze sprawozdanie z realizacji programu działania. W 2003 r. hiszpańska armia i *Guardia Civil* wzięły udział we wspólnych działaniach międzynarodowych związanych z ręczną i lekką bronią palną i jej efektywną kontrolą, prowadzonych przy współpracy lub pod auspicjami ONZ albo NATO w następujących państwach: Afganistan, Bośnia i Hercegowina, Demokratyczna Republika Kongo, Erytrea, Etiopia, Gruzja, Gwatemala, Kuwejt, Była Jugosłowiańska Republika Macedonii i serbska prowincja Kosowo.



## ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

137. Po zrealizowanej w styczniu 2003 r. w Lancaster House konferencji poświęconej wzmocnieniu kontroli eksportu Zjednoczone Królestwo prowadziło aktywne działania na rzecz kształtowania świadomości i osiągnięcia przez państwa porozumienia odnośnie do potrzeby wzmocnienia kontroli przepływu ręcznej i lekkiej broni palnej. W lipcu 2003 r. Zjednoczone Królestwo zorganizowało z powodzeniem dwa spotkania przy okazji codwuletniego szczytu państw NZ, mającego na celu dokonanie przeglądu realizacji programu działania NZ w sprawie ręcznej broni palnej. Około trzydziestu sponsorów i wiele zainteresowanych państw omawiało sposoby wzmocnienia międzynarodowych mechanizmów kontrolnych w zakresie przepływu ręcznej broni palnej. Uczestnicy spotkań wyrazili zdecydowane poparcie dla idei budowania regionalnego porozumienia odnośnie do wspólnego podejścia do kontroli przepływu, zgodnie z aktualnymi zobowiązaniami wynikającymi z UN POA. W rezultacie Zjednoczone Królestwo wystąpiło z inicjatywą kontroli przepływu, której celem ma być ma być zapobieżenie, w ramach programu działania NZ, nieodpowiedzialnym transferom broni, które mogą przyczynić się do destabilizacji, konfliktu lub represji. Inicjatywa nie dotyczy wyłącznie kontroli eksportu, lecz także importu i przeladunku. Ze względu na różnice w zagrożeniach dla bezpieczeństwa poszczególne regiony przyjmują zróżnicowane podejście do tego problemu. Wiele państw uczestniczy obecnie konstruktywnie w realizacji tego procesu na szczeblu regionalnym przy udziale Zjednoczonego Królestwa i innych kluczowych partnerów w ramach serii regionalnych warsztatów w Ameryce Łacińskiej, Afryce Wschodniej i Zachodniej oraz Azji Południowo-Wschodniej. Są to regiony, w których występują poważne problemy związane z ręczną bronią palną. Zjednoczone Królestwo zamierza doprowadzić do ustanowienia minimalnych wspólnych mechanizmów kontrolnych w zakresie przepływu ręcznej i lekkiej broni palnej w ramach programu działania NZ (UN POA) na szczycie NZ poświęconym przeglądowi sytuacji w zakresie ręcznej broni palnej w 2006 r.

138. W 2003 r. Zjednoczone Królestwo oddelegowało specjalistę do Grupy Ekspertów Rządowych NZ ds. Znakowania i Śledzenia Ręcznej i Lekkiej Broni Palnej, która przedstawiła swoje sprawozdanie podczas lipcowego, codwuletniego szczytu państw. Państwo to poparło także decyzję w rezolucji nr 58/241 w sprawie ręcznej i lekkiej broni palnej z grudnia 2003 r. w sprawie powołania otwartej grupy roboczej mającej opracować międzynarodowy instrument o znakowaniu i śledzeniu broni oraz oddeleguje eksperta do udziału w jej pracach. W październiku 2003 r. Zjednoczone Królestwo aktywnie popierało rezolucje w sprawie ręcznej broni palnej przyjęte przez Zgromadzenie Ogólne NZ oraz działania w dziedzinie ręcznej i lekkiej broni palnej realizowane przez rejestr broni konwencjonalnej NZ.

139. W 2003 r. Zjednoczone Królestwo wspierało prace Grupy Ekspertów Rządowych ds. Rejestru oraz oddelegowało do niej specjalistę. Po raz pierwszy od jej ustanowienia w 1992 r. osiągnięto porozumienie odnośnie do technicznych dostosowań w kategoriach, w tym obniżenia progów sprawo-

zdawczości systemów artyleryjskich ze 100 do 75 mm oraz utworzono podkategorię „przenośne systemy obrony przeciwlotniczej” w ramach istniejącej kategorii „Rakiety i wyrzutnie rakiet”. Państwa Członkowskie mogą obecnie wykazywać transfery ręcznej i lekkiej broni palnej w swoich rocznych sprawozdaniach na potrzeby rejestru jako element ogólnych informacji uzupełniających.

**II.B.2. Pierwszy Komitet Zgromadzenia Ogólnego ONZ**

140. W kwestii rezolucji dotyczących ręcznej broni palnej przyjętych przez pierwszy komitet 58. Zgromadzenia Ogólnego ONZ Państwa Członkowskie przyjęły następujące stanowiska:

- Rezolucja 58/28, Obiektywne informacje w dziedzinie wojskowej, w tym przejrzystość wydatków wojskowych, zaproponowana przez Niemcy i współfinansowana przez wszystkie państwa UE,
- Rezolucja 58/39 dotycząca kontroli broni konwencjonalnej na szczeblu regionalnym i subregionalnym, zaproponowana przez Pakistan i współfinansowana przez Bangladesz, Białoruś, Niemcy, Włochy, Nepal, Peru, Hiszpanię oraz Byłą Jugosłowiańską Republikę Macedonii, przyjęta w drodze głosowania i poparta przez wszystkie państwa UE,
- Rezolucja 58/4 dotycząca krajowych przepisów w sprawie transferu broni, sprzętu wojskowego oraz towarów i technologii o podwójnym przeznaczeniu, przedstawiona przez Niderlandy i poparta przez wszystkie państwa UE,
- Rezolucja 58/54 dotycząca przejrzystości w zbrojeniach; zaproponowana przez Niderlandy i przyjęta w drodze głosowania, współfinansowana przez wszystkie państwa UE,
- Rezolucja 58/55 dotycząca wspierania na poziomie regionalnym w Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie programu działania Narodów Zjednoczonych w sprawie nielegalnego handlu ręczną i lekką bronią palną we wszystkich jego aspektach, zaproponowana przez Francję i Niderlandy, współfinansowana przez wszystkie państwa UE,
- Rezolucja 58/58 dotycząca wspierania państw w ograniczeniu nielegalnego handlu ręczną i lekką bronią palną, zaproponowana przez Mali i poparta przez wszystkie państwa UE,
- Rezolucja 58/70 dotycząca wzmacniania bezpieczeństwa i współpracy w regionie śródziemnomorskim, zaproponowana przez Algierię i poparta przez wszystkie państwa UE,
- Rezolucja 58/241 w sprawie nielegalnego handlu ręczną i lekką bronią palną we wszystkich jego aspektach, przedstawiona przez Kolumbię, Japonię i Afrykę Południową, przyjęta w drodze głosowania i poparta przez wszystkie państwa UE, oraz
- Decyzja 58/519 w sprawie utrwalenia pokoju dzięki praktycznym środkom rozbrojenia, zaproponowana przez Niemcy, współfinansowana przez wszystkie państwa UE.

**II.B.3. OBWE**

## FINLANDIA

141. Finlandia na szereg sposobów wsparła prowadzone przez OBWE prace w dziedzinie ręcznej i lekkiej broni palnej:

- oddelegowanie do Centrum Zapobiegania Konfliktom OBWE urzędnika wspierającego FSC (Forum Współpracy w dziedzinie Bezpieczeństwa) zajmującego się kwestiami ręcznej broni palnej,
- wkład do rozdziału poświęconego kontroli eksportu podręcznika OBWE o ręcznej i lekkiej broni palnej, która ma pełnić rolę praktycznego narzędzia państw członkowskich OBWE i organizacji międzynarodowych,
- przyczynienie się do ekspertyzy na potrzeby programu OBWE dotyczącego zarządzania kontrolą graniczną w zakresie zwalczania handlem ręczną bronią palną w Azji Centralnej,
- przekazanie środków na fakultatywny fundusz administrowany przez misję OBWE w Mołdowie. Celem funduszu jest udzielanie pomocy w niszczeniu nadwyżek broni i amunicji w Mołdowie,
- przekazanie środków na fakultatywny fundusz administrowany przez misję OBWE w Gruzji. Celem funduszu jest udzielanie pomocy w niszczeniu nadwyżek broni i amunicji w Gruzji,
- przekazanie środków na fundusz szybkiego reagowania administrowany przez misję OBWE w Gruzji. Celem funduszu jest udzielanie pomocy wspólnotom pragnącym dobrowolnie oddać broń.

## FRANCJA

142. Francja rozważyła inicjatywę dotyczącą „Wytycznych w sprawie lepszych praktyk w znakowaniu, rejestracji i śledzeniu ręcznej i lekkiej broni palnej” w ramach OBWE, opublikowanych w listopadzie 2003 r.

## NIEMCY

143. W ramach OBWE Niemcy aktywnie uczestniczyły w opracowywaniu narzędzi na potrzeby kontroli ręcznej i lekkiej broni palnej. W 2003 r. Niemcy miały m.in. udział w dwóch rozdziałach podręcznika OBWE na temat najlepszych praktyk w dziedzinie ręcznej i lekkiej broni palnej oraz wystąpiły, wraz z Niderlandami i Norwegią, z inicjatywą dotyczącą harmonizacji przepisów w dziedzinie pośrednictwa.

## WĘGRY

144. Węgry współfinansowały projekt decyzji OBWE o ustaleniu standardowych elementów zaświadczeń użytkownika końcowego i procedury weryfikacji, które mogłyby uzupełniać i wzmacniać ustalenia przyjęte w dokumencie OBWE dotyczącym ręcznej i lekkiej broni palnej. W ramach implementacji postanowień dokumentu OBWE w sprawie ręcznej broni palnej, Węgry przekazały dane odnośnie do krajowych przepisów dotyczących kontroli eksportu, produkcji, znakowania i niszczenia ręcznej i lekkiej broni palnej. Członek węgierskiej misji OBWE w Wiedniu pełni funkcję koordynatora

w Forum Współpracy w dziedzinie Bezpieczeństwa w zakresie wniosków złożonych na podstawie dokumentu OBWE na temat ręcznej i lekkiej broni palnej.

## WŁOCHY

145. W 2003 r. Włochy w dalszym ciągu aktywnie implementowały dokument OBWE dotyczący ręcznej i lekkiej broni palnej przyjęty w 2000 r. W tym kontekście Włochy dokonały krajowej aktualizacji informacji na temat najważniejszych kwestii związanych z ręczną i lekką bronią palną (produkcji, znakowania, kontroli eksportu, pośrednictwa, technik niszczenia) podlegających wymianie zgodnie z wymienionym dokumentem.

146. Włochy miały także udział w przyjęciu podręcznika OBWE dotyczącego najlepszych praktyk w dziedzinie ręcznej i lekkiej broni palnej. Włochy przyczyniły się ponadto do przyjęcia dnia 23 lipca 2003 r. decyzji nr 7/03 Forum Współpracy w dziedzinie Bezpieczeństwa OBWE dotyczącej potrzeby ustanowienia i wdrożenia rygorystycznych mechanizmów kontrolnych w zakresie przepływu „przenośnych systemów obrony przeciwlotniczej” (MANPADS).

## MALTA

147. Malta bierze udział w przesyłaniu corocznych sprawozdań w ramach systemu wymiany informacji OBWE dotyczących ręcznej i lekkiej broni palnej, zgodnie z dokumentem OBWE w sprawie ręcznej i lekkiej broni palnej, jak również systemu wymiany informacji OBWE w zakresie przepływu broni konwencjonalnej i danych wojskowych.

## HISZPANIA

148. Hiszpania miała znaczny udział w podręczniku OBWE dotyczącym najlepszych praktyk w dziedzinie ręcznej i lekkiej broni palnej, który został przedstawiony na jedenastym posiedzeniu rady ministerialnej w grudniu 2003 r. Hiszpania była współautorem rozdziału pod tytułem „Krajowe procedury w zakresie zarządzania i bezpieczeństwa zapasów” oraz aktywnie uczestniczyła w pracach dotyczących niektórych propozycji odnośnie do innych rozdziałów podręcznika.

## NIDERLANDY

149. Niderlandy uczestniczyły w drugiej wymianie informacji OBWE w czerwcu 2003 r. Zaangażowane były także w wydanie wytycznych OBWE odnośnie do najlepszych praktyk w dziedzinie ręcznej i lekkiej broni palnej oraz jego prezentację ONZ na forum posiedzenia ministerialnego OBWE w Maastricht. Niderlandy miały udział w tworzeniu rozdziału na temat krajowych procedur w zakresie niszczenia ręcznej i lekkiej broni palnej.

## SZWECJA

150. Szwecja przyczyniła się do opracowania podręcznika OBWE dotyczącego najlepszych praktyk w dziedzinie ręcznej i lekkiej broni palnej, tworząc rozdział poświęcony tej broni w procedurze rozbrojenia, demobilizacji i reintegracji.

## ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

151. Zjednoczone Królestwo miało istotny udział w podręczniku OBWE dotyczącym najlepszych praktyk w dziedzinie ręcznej i lekkiej broni palnej, opublikowanym we wrześniu 2003 r. Zjednoczone Królestwo było współautorem rozdziału dotyczącego zarządzania i bezpieczeństwa zapasów oraz w sposób szczególny przyczyniło się do powstania rozdziałów poświęconych pośrednictwu, kontroli eksportu oraz znakowaniu i śledzeniu. Celem podręcznika jest dostarczenie krajowym decydentom informacji, z akcentem na wspieranie wyższych wspólnych standardów praktycznych we wszystkich państwach uczestniczących. Zjednoczone Królestwo wspierało działania na rzecz przyjęcie instrumentu OBWE dotyczącego pośrednictwa, jako wzoru dla innych organizacji regionalnych, zgodnie z ustaleniami programu działania NZ w sprawie ręcznej i lekkiej broni palnej.

## II.B.4. NATO

## NIDERLANDY

152. Niderlandy uczestniczyły w pracach doraźnej grupy roboczej NATO/Rada Partnerstwa Euro-Atlantyckiego dotyczących ręcznej i lekkiej broni palnej.

## POLSKA

153. W 2003 r. polskie kontyngenty wojskowe brały udział w szeregu inicjatyw zmierzających do ograniczenia rozprzestrzeniania i destabilizującej koncentracji broni (zwłaszcza ręcznej i lekkiej broni palnej). Przykładem takich inicjatyw były „Operation Cordon and Search”, „Active Harvest” i inne operacje zrealizowane na podstawie mandatu międzynarodowych sił zbrojnych pod auspicjami Narodów Zjednoczonych bądź NATO, w Afganistanie, Bośni i Hercegowinie i Byłej Jugosłowiańskiej Republice Macedonii.

## PORTUGALIA

154. Podobnie jak inni sojusznicy, Portugalia uczestniczy w misjach SFOR i KFOR realizowanych na podstawie mandatu ONZ w Bośni i Hercegowinie. Portugalia kontynuowała prace w ramach ONZ, Porozumienia z Wassenaar, OBWE i Rady Partnerstwa Euro-Atlantyckiego.

## II.B.5. ECOWAS

155. W ramach programu koordynacji i pomocy na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju (PCASEAD) Francja wsparła w 2003 r. kwotą 200 tys. EUR moratorium na import, eksport i

produkcję ręcznej i lekkiej broni palnej wprowadzone przez Wspólnotę Gospodarczą Państw Afryki Zachodniej (ECOWAS).

156. Niderlandy (wraz z Norwegią) przeprowadziły w Abuja konsultację z sekretariatem ECOWAS odnośnie do dalszych działań na rzecz wzmocnienia kontroli pośrednictwa w Afryce Zachodniej. Podobne konsultacje z organizacjami regionalnymi (w tym ECOWAS) przeprowadziły przy okazji codwuletniego szczytu państw w lipcu 2003 r.

## II.B.6. Porozumienie z Wassenaar

157. Cypr, Estonia, Łotwa, Litwa, Malta i Słowenia wystąpiły o członkostwo w Porozumieniu z Wassenaar. UE jest głęboko przekonana, że włączenie wszystkich Państw Członkowskich UE gwarantuje wysoki standard efektywnej kontroli zarówno w ramach Porozumienia z Wassenaar, jak i na obszarze Unii.

158. Francja aktywnie uczestniczyła w opracowaniu dokumentu w ramach Porozumienia poświęconego kontroli eksportu przenośnych systemów obrony przeciwlotniczej na plenum uczestników w grudniu 2003 r. w Wiedniu.

159. Na plenum stron Porozumienia z Wassenaar zorganizowanym w 2003 r. Włochy miały udział w przyjęciu wspólnych „Elementów kontroli przenośnych systemów obrony przeciwlotniczej”, który przewiduje stosowanie przez państwa strony rygorystycznej kontroli w zakresie eksportu takich systemów.

160. Niemcy brały aktywny udział w zrealizowanej z powodzeniem ocenie funkcjonowania Porozumienia z Wassenaar z roku 2003. Niemcy szczególnie aktywnie wspierały działania na rzecz ustanowienia bardziej efektywnej kontroli przenośnych systemów ochrony przeciwlotniczej, stworzenie nowej kategorii ręcznej i lekkiej broni palnej do celów sprawozdawczości, obejmującej takie systemy, jak również krajowych przepisów dotyczących pośrednictwa w obrocie bronią.

161. Polska, jako strona międzynarodowych systemów kontroli eksportu, jest w sposób szczególny zaangażowana w realizację Porozumienia z Wassenaar w sprawie kontroli eksportu broni konwencjonalnej oraz towarów i technologii podwójnego zastosowania. Polska uznaje Porozumienie za ważny instrument zapewniający większą przejrzystość i odpowiedzialność w transferze broni konwencjonalnej i zapobiegający niekontrolowanemu jej rozprzestrzenianiu. W 2003 r., wraz z państwami stronami Porozumienia, Polska uzgodniła środki służące zwiększeniu przejrzystości transferów ręcznej i lekkiej broni palnej.

162. Zjednoczone Królestwo w ramach Porozumienia z Wassenaar brało aktywny udział w działaniach plenum zmierzających do uzgodnienia rygorystycznych standardów odnośnie do przenośnych systemów obrony przeciwlotniczej (MANPADS). Zgodnie z postanowieniami Porozumienia państwo eksportujące zobowiązane jest upewnić się, że państwo docelowe jest w stanie zabezpieczyć ten rodzaj broni. Podczas plenum uzgodniono także, że w przyszłości państwa strony Porozumienia będą składały sprawozdania dotyczące transferów ręcznej i lekkiej broni palnej, w tym przenośnych systemów obrony przeciwlotniczej. Uzgodniono także, że sprawozdania będą obejmować także systemy artyleryjskie o mniejszym kalibrze.

#### II.B.7. Południowoafrykańska Wspólnota Rozwoju (SADC)

163. Niemiecki rząd realizuje szereg programów rozwoju możliwości, z których jeden wspiera państwa będące członkami Południowoafrykańskiej Wspólnoty Rozwoju w działaniach na rzecz harmonizacji ich polityk opartych na Protokole SADC w sprawie kontroli broni palnej, amunicji i podobnych materiałów z dnia 14 sierpnia 2001 r. Celem tego projektu jest ustanowienie regionalnego punktu kontaktowego przewidzianego w programie działania NZ, który zapewniałby szkolenie służb wymiaru sprawiedliwości w kwestiach dotyczących ręcznej i lekkiej broni palnej oraz wspierał działania służące rozwojowi możliwości w ramach regionalnej organizacji policyjnej SARPCO (Southern Africa Regional Police Chiefs Co-operation Organisation — Południowoafrykańska Organizacja Współpracy Dowódców Regionalnej Policji).

164. W 2003 r. Irlandia wsparła kwotą 65 tys. EUR projekt organizacji SaferAfrica dotyczący udzielenia pomocy technicznej na rzecz SADC.

165. Niderlandy przeprowadziły konsultacje z organizacjami regionalnymi (w tym SADC) w sprawie dalszych działań na rzecz polepszenia współpracy regionalnej w dziedzinie zwalczania nielegalnego pośrednictwa (Nowy Jork, lipiec 2003 r.).

#### II.B.8. Pozostałe działania

166. Podczas francuskiej prezydencji w czerwcu 2003 r. G8 zebrane w Evian przyjęło plan działania dotyczący bezpieczeństwa transportu i kontroli przenośnych systemów obrony przeciwlotniczej. Urządzenia takie są szczególnie groźne, jeżeli zostaną wykorzystane przez terrorystów przeciwko cywilnym samolotom pasażerskim. Plan działania przyjęty przez G8 obejmował szereg środków w dziedzinie kontroli eksportu i pośrednictwa w zakresie systemów. W tym kontekście rząd Zjednoczonego Królestwa wydał ministerialne oświadczenie dla Parlamentu z dnia 18 listopada, w którym zawarto wyjaśnienie polityki rządu w zakresie wspierania planu działania G8 dotyczącego dostaw systemów dla podmiotów innych niż państwa. Oświadczenie przedstawia działania podejmowane przez Zjednoczone Królestwo w celu zapobieżenia dostaniu się tych broni w niepowołane ręce. W 2003 r. Zjednoczone Królestwo wraz z partnerami z G8 w dalszym ciągu prowadziło regularny przegląd postępów w realizacji zobowiązań z Evian oraz badało dalsze sposoby zmniejszenia zagrożenia powodowanego przez przenośne systemy obrony przeciwlotniczej, skupiając się na najlepszych praktykach w dziedzinie zarządzania zapasami i bezpieczeństwa oraz działaniach na rzecz globalnego zniszczenia nadwyżek broni.

### III. INNE UWAGI I WŁAŚCIWE INFORMACJE

167. Litwa udziela pomocy prawnej i współpracuje z innymi państwami w kwestiach dotyczących nielegalnego handlu ręczną i lekką bronią palną we wszystkich jego aspektach na podstawie umów dwustronnych. Litewskie biuro Interpolu ściśle współpracuje z generalnym sekretariatem i biurami krajowymi tej organizacji w ramach dochodzeń dotyczących identyfikacji broni lub ustalenie osób zaangażowanych w nielegalny handel bronią.

168. W 2003 r. opublikowano szóste sprawozdanie Zjednoczonego Królestwa dotyczące koncesji wydanych w 2002 r. oraz bliższych informacji na temat postępów w realizacji polityki w roku poprzednim. Sprawozdania roczne postrzegane są na szczeblu międzynarodowym jako probierz otwartości. Zjednoczone Królestwo jest jednym z państw, które w najszerszym zakresie dostarcza szczegółowych informacji o każdej transakcji bronią i zachęca do tego pozostałe państwa. W 2003 r. Niemcy opublikowały swoje kompleksowe sprawozdanie roczne w sprawie eksportu broni skupiające się w szczególności na zwiększonej przejrzystości i otwartości w dziedzinie eksportu ręcznej broni palnej. Sprawozdanie zawiera m.in. szczegółowe informacje o wydanych koncesjach indywidualnych na ręczną broń palną i amunicję do niej, w tym dane dotyczące państwa miejsca przeznaczenia, rodzaju broni, pozycji przyporządkowanej jej w wykazie sprzętu wojskowego, wartości oraz liczby egzemplarzy.

#### III.A. Kryteria oceny stosowane przy rozpatrywaniu wniosków o dofinansowanie projektów dotyczących ręcznej i lekkiej broni palnej

##### III.A.1. Wytyczne priorytetowe

169. UE będzie kontynuować działania służące eliminacji problemów wynikających z destabilizującego i niekontrolowanego rozprzestrzeniania ręcznej i lekkiej broni palnej. Jak zaznaczono w Europejskim programie zapobiegania konfliktom przyjętym przez Radę Europejską (Göteborg, 15–16 czerwca 2001 r.), działania podejmowane w celu wyeliminowania tego źródła destabilizacji i konfliktów będą stanowić ważny czynnik w zapobieganiu przyszłemu konfliktom. Działania już podjęte przez UE w istotny sposób przyczyniają się do tego celu i należy je uzupełnić o dalsze, zdecydowane działania w tym samym kierunku. Przyjęcie podczas konferencji NZ w sprawie nielegalnego handlu ręczną i lekką bronią palną we wszystkich jego aspektach programu działania zakładającego zapobieganie, zwalczanie i eliminowanie takiego nielegalnego handlu stanowi przyczynę do działań, które UE podjęła już wcześniej, w ramach wspólnego działania w sprawie ręcznej broni palnej. Realizacji zobowiązań wynikających z programu działania służyłoby rozważenie na szczeblu UE możliwości regularnego finansowania przez UE projektów przyczyniających się do wypełnienia końcowych celów programu. Zamierzając poprawić i pogłębić implementację wspólnego działania i programu, Państwa Członkowskie ustaliły szereg wytycznych dotyczących kwestii, w których należy podjąć decyzje lub które powinny zostać rozważone w najbliższej przyszłości. Wytyczne te będą oczywiście poddawane regularnemu przeglądowi, w świetle doświadczeń nagromadzonych w procesie implementacji projektów UE.

### III.A.1.1. *Potrzeba podejścia kompleksowego*

170. Jakkolwiek powszechnie uznaje się potrzebę podejmowania dalszych działań międzynarodowych na rzecz rozwiązania problemów związanych z ręczną i lekką bronią palną, konieczne jest tutaj uwzględnienie wielu skomplikowanych czynników i procesów, takich jak bezpieczeństwo międzynarodowe i wewnętrzne, handel, relacje cywilno-wojskowe oraz rolę broni w społeczeństwie. Problemom tym nie można zaradzić jednorazowym, szybkim działaniem. Należy raczej przyjąć w stosunku do nich podejście kompleksowe, obejmujące różne aspekty problemu — które mogą różnić się w poszczególnych regionach — oraz poszukiwać rozwiązań w ramach szerokiego wachlarza uzgodnionych środków. Państwa Członkowskie uzgodniły, że podobne działania powinny zmierzać zarówno do ograniczenia obecnych, destabilizujących przypadków nagromadzenia broni, jak i zapobieganiu jej dalszemu, niekontrolowanemu rozprzestrzenianiu. Dzięki pomocy można zwiększyć możliwości podejmowania tych problemów na szczeblu lokalnym.

171. W odniesieniu do dofinansowania projektów dotyczących ręcznej i lekkiej broni palnej, celem UE będzie wzmożenie działań służących ograniczeniu dostępności i dostaw takiej broni na obszarach dotkniętych faktycznym lub potencjalnym konfliktem, wspieranie opracowania międzynarodowych środków mających ograniczyć popyt na ten rodzaj broni na wymienionych obszarach oraz udzielanie pomocy rządów w przeciwdziałaniu problemom przez nią powodowanym. Podobne środki będą podejmowane na szczeblu UE lub Państwa Członkowskiego, a także za pośrednictwem właściwej organizacji o zasięgu regionalnym lub światowym. Poszczególne działania podejmowane przez Państwa Członkowskie i Komisję powinny się uzupełniać i uwzględniać potrzebę podjęcia różnych aspektów problemów powodowanych przez ręczną i lekką broń palną na szczeblu subregionalnym, regionalnym i światowym.

172. Projekty, które UE zdecyduje się wesprzeć finansowo, powinny zapewniać faktyczne i konkretne korzyści dla beneficjentów projektu. Istotną część środków powinna zostać przeznaczona na starannie przygotowane projekty realizowane przez UE. Dlatego konieczne jest określenie właściwych ram implementacji, a także zapewnienie, że projekt pod względem technicznym i politycznym nadaje się do realizacji w planowanym kontekście. Należy rozważyć ustanowienie budżetu pozwalającego na finansowanie projektów z szerszego zakresu państw i regionów, uwzględniając w świetle przyjętych kryteriów potrzebę optymalizacji wpływu i trwałości inicjatyw UE oraz wymóg „wartości dodanej” i konkretnych korzyści, jakie muszą zapewniać projekty finansowane ze środków UE.

173. Należy także zwrócić szczególną uwagę na bliższą koordynację z działaniami, które podlegają już realizacji na podstawie porozumień wielostronnych (UNDP, regionalne centra NZ, NATO, EAPC i inne) lub dwustronnych, pod kątem ewentualnej synergii.

### III.A.1.2. *Potrzeba działania ukierunkowanego*

174. Państwa, w których występuje wysoki poziom zagrożenia lub przemocy, nie mogą w sposób efektywny wyko-

rzyszywać pomocy na rozwój. Dlatego jednym z integralnych elementów pomocy przeznaczonej na rozwój społeczny i gospodarczy dla państw lub regionów zagrożonych konfliktem powinna być pomoc mająca na celu wspieranie bezpieczeństwa, rozbrojenia, demobilizacji i reintegracji ze społeczeństwem byłych uczestników walk.

175. UE powinna współpracować z rządami, które prowadzą aktywne działania na rzecz ograniczenia przyływu i obrotu ręczną i lekką bronią palną w ich regionie w realizacji takich działań. W praktyce bowiem rządy korzystające z pomocy mogą nie mieć wystarczających możliwości, by realizować własne programy kontroli.

176. Dlatego UE gotowa jest rozważyć udzielanie praktycznego wsparcia dla inicjatyw polegających na poszerzaniu możliwości i szkoleniach, kształtowaniu świadomości itd. Priorytetowo należy potraktować projekty służące zwiększeniu krajowego potencjału w zakresie prowadzenia kontroli przepływu broni (kontrola eksportu/importu, śledzenie broni) oraz programów gromadzenia i niszczenia broni po wygaśnięciu konfliktu. Ze względu na rozmiary niektórych projektów, zwłaszcza dotyczących niszczenia amunicji do ręcznej i lekkiej broni palnej, UE powinna połączyć siły z partnerami z państw trzecich (np. projekty realizowane przez EAPC).

### III.B. *Zdobyte doświadczenia*

177. Biorąc pod uwagę wcześniejsze działania UE w dziedzinie ręcznej i lekkiej broni palnej oraz doświadczenia zdobyte w ramach wcześniejszych szacunków, realizacji i ocen związanych z nią projektów, przy określaniu projektów należy uwzględnić poniższe uwagi:

- semestralne posiedzenia ekspertów CODUN [Working Party on Global Disarmament and Arms Control (Grupa Robocza ds. Globalnego Rozbrojenia i Kontroli Broni)] dotyczące kwestii i projektów związanych z ręczną i lekką bronią palną przynoszący pożytek i należy je kontynuować,
- podział funduszy w przyszłym roku powinien zostać ustalony najpóźniej na jesiennym spotkaniu ekspertów CODUN w sprawie ręcznej i lekkiej broni palnej, by możliwe było odpowiednie przygotowanie projektów i optymalne wykorzystanie środków ze wspólnotowego budżetu. Decyzje Rady w sprawach indywidualnych projektów będą wydawane od początku przyszłego roku, w zależności od środków dostępnych w budżecie,
- ważne jest, by informacje dotyczące przyszłych projektów dotyczących ręcznej i lekkiej broni palnej (w szczególności projektów, które mają zostać sfinansowane z budżetu WPZiB) były dostarczane w odpowiednim terminie i obejmowały wskazanie ogólnych celów, przewidywanych działań, oczekiwanych rezultatów oraz szczegółowy podział szacunkowych kosztów. Powyższe elementy umożliwiłyby partnerom dokładne zbadanie i kompleksowe omówienie proponowanych programów i tym samym ułatwiłyby ich zatwierdzanie,

- działania należy skoncentrować na ograniczonej liczbie dużych projektów. Zaangażowanie ze strony UE powinno być lepiej analizowane i realizowane. Przy dofinansowaniu projektów stron trzecich należy zapewnić, że udział UE jest odpowiednio eksponowany,
- należy uwzględnić potrzebę szybkiego i kompleksowego opracowania oświadczeń o działaniach. Opisać należy kontekst i przedmiot projektu stanowiącego ich podstawę oraz elementy, na które ma być dofinansowanie,
- należy wyraźnie określić metodę realizacji projektu, w tym ocenę wdrażającego organu lub agencji/NGO przewidzianego dla danego działania oraz ich zdolności do należytej realizacji działania,
- współpraca z krajowymi darczyńcami spoza UE przynosi polityczne korzyści, jednak jest trudna w praktycznej realizacji ze względu na różne priorytety polityczne, procedury budżetowe, metody pracy itd. Dlatego należy zwrócić szczególną uwagę na praktyczną organizację takiej współpracy,
- należy poprawić współdziałanie w zakresie środków realizowanych przez UE i Państwa Członkowskie,
- większa ilość działań powinna zakładać udział NGO jak również sektora prywatnego.

178. Niezbędne jest, by projekt realizowany był w warunkach ścisłej współpracy z rządem państwa przyjmującego, który podejmuje działania na rzecz ograniczenia ilości i wykorzystania ręcznej i lekkiej broni palnej w społeczeństwie. Równocześnie zaś projekt powinien być na tyle niezależny od rządu, by możliwa była realizacja jego celów wyznaczonych w decyzji Rady. Idealny projekt powinien być oparty na zintegrowanym i wielowymiarowym podejściu, w którym oddziaływanie każdego indywidualnego elementu programu zwiększa realizację innych elementów, tworzących razem silny, zintegrowany zestaw. Podobny program powinien obejmować m.in. następujące elementy (na przykładzie projektu UE-ASAC w Kambodży):

- pomoc w opracowaniu i wprowadzeniu przepisów o broni,
- rejestracja i bezpieczne przechowywanie broni,
- programy „rozwój w zamian za broń”, w ramach których miejscowa ludność jest zachęcana do oddawania broni policji, w zamian za co w ich społecznościach realizowane są projekty rozwojowe,
- niszczenie broni,
- kampanie kształtowania świadomości publicznej,
- każde państwo potrzebuje prawnych ram regulujących w sposób przejrzysty kwestię posiadania i wykorzystania ręcznej i lekkiej broni palnej w społeczeństwie. Po wprowadzeniu przepisów o broni istotne jest przeprowadzenie szkoleń wśród policjantów na temat interpretacji i stosowa-

wania przepisów oraz poinformowanie społeczeństwa o skutkach ich wprowadzenia. Wsparcie z projektu przynosi korzyści zarówno na etapie opracowywania, jak i wprowadzania przepisów,

- pomoc w rejestracji broni i jej bezpiecznym składowaniu pozwala ograniczyć niewiedzę rządów na temat liczby, rodzaju, lokalizacji i bezpieczeństwa posiadanej broni. Jak wykazują doświadczenia, zdarza się, że po zarejestrowaniu wszystkich egzemplarzy broni w danym regionie wojskowym dowódca wojskowi dochodzą do przekonania, że posiadają więcej broni niż potrzeba i wydają decyzję o zniszczeniu nadwyżki. Utworzenie bezpiecznych magazynów jest stosunkowo tanie, a zarazem bardzo istotne w krajach biednych, w których nagromadzono duże ilości broni,
- projekty w rodzaju „Rozwój w zamian za broń” mają większe szanse powodzenia, jeżeli zakładają wsparcie wydajności miejscowej policji. Miejscowa ludność nie odda posiadanej broni, jeżeli uważa, że jej osobiste bezpieczeństwo jest w dalszym ciągu zagrożone. Jednostkowe koszty każdego egzemplarza broni, który udaje się zgromadzić w ramach takich programów, są stosunkowo wysokie, jednak w ich wyniku wzrasta bezpieczeństwo ludności, którego wartość trudno oszacować w pieniądzu,
- zniszczenie złożonej bezprawnie posiadanej broni palnej jak również nadmiaru broni wojskowej i policyjnej podczas ceremonii „płomienie pokoju” może mieć dużą wartość symboliczną i oznaczać postęp na drodze do bardziej pokojowego społeczeństwa. Uroczystości niszczenia broni realizowane w mniejszej skali są szczególnie użyteczne na obszarach, na których realizowane są programy „Rozwój w zamian za broń”, wzmacniając przekonanie, że broń złożona przez miejscowych mieszkańców została faktycznie zniszczona i nie zostanie wykorzystana przeciwko nim,
- nielegalny, transgraniczny handel ręczną i lekką bronią palną niweczy wszelkie wysiłki na rzecz rozwiązania problemu ręcznej i lekkiej broni palnej w danym państwie. W przyszłych działaniach pomocowych UE należy rozważyć środki służące wzmocnieniu kontroli granicznych,
- udział UE w działaniach w zakresie ręcznej i lekkiej broni palnej uwydatnia raczej realizacja starannie zaplanowanych projektów własnych UE niż wspomaganie niewielkimi kwotami projektów realizowanych przez innych aktorów.

### III.B.1. Kryteria przydziału funduszy

179. UE znajduje się obecnie na etapie tworzenia bardziej systematycznego podejścia w zakresie wyboru potencjalnych projektów do sfinansowania, co dotyczy w szczególności ich określenia i koncepcji. Na potrzeby wstępnej oceny wniosków przez UE ustalono następujące kryteria:

180. Warunkiem udzielenia przez UE pomocy w dziedzinie ręcznej i lekkiej broni palnej jest rzeczywista wola polityczna w państwie będącym beneficjentem pomocy. Należy udzielić jasnej odpowiedzi na pytanie: „czy projektowane działanie stanowi wyraz wyraźnej, politycznej, tematycznej lub geograficznej wizji lub strategii, czy też zdecydowanie stanowi działanie o charakterze doraźnym służące odmiennym celom”.

181. Zaproponowane projekty służyć poprawie bezpieczeństwa na szczeblu lokalnym, krajowym lub regionalnym w państwie/regionie będącym beneficjentem pomocy (np. działania na rzecz kontroli ręcznej broni palnej, budowania zaufania, pojednania i stabilizacji w regionie). Oznacza to konieczność badania *ex ante* sytuacji politycznej i efektywnego oddziaływania projektu na przewidywany cel ogólny, taki jak zapobieżenie konfliktowi, stworzenie pokojowego środowiska itd.

182. Pomoc w dziedzinie ręcznej i lekkiej broni palnej powinna stanowić element ogólnej strategii na rzecz rozwoju i bezpieczeństwa przyjętej wobec danego państwa. W przypadku gdy nie jest to możliwe, propozycja projektu powinna ogólnie określać, w jaki sposób dane działanie przyczyni się do integracji polityki w dziedzinie ręcznej i lekkiej broni palnej w kontekście szerszej polityki bezpieczeństwa i rozwoju.

183. Należy zadbać, by działania realizowane w danym państwie lub regionie były spójne z innymi działaniami prowadzonymi tam w przeszłości/obecnie/w przyszłości.

184. Projekty pomocowe będą oparte na bliskiej współpracy z władzami w państwie będącym odbiorcą pomocy i należy określić rolę poszczególnych aktorów w realizacji projektu.

185. Jeżeli jednym z elementów projektu jest gromadzenie broni, wszelka zgromadzona broń powinna z zasady zostać zniszczona.

186. Każdy projekt musi przewidywać wyraźnie określone cele, wskaźniki i terminy, by możliwa była ocena jego oddziaływania. Należy ocenić konkretne potrzeby beneficjenta końcowego. Uwzględnić należy doświadczenia zdobyte podczas realizacji podobnych działań w przeszłości.

187. Wnioski o przyznanie pomocy powinny wyraźnie określać, w jaki sposób proponowany projekt przyczyni się do realizacji założeń i celów wspólnego działania UE.

188. Wnioski o przyznanie pomocy powinny wyraźnie określać, w jaki sposób proponowany projekt zwiększy potencjał danego państwa w zakresie realizacji ciężących na nim zobowiązań na szczeblu regionalnym lub międzynarodowym.

189. Większa ilość działań powinna zakładać udział NGO, jak również sektora prywatnego, tam gdzie to możliwe.

190. Przy ocenie należy uwzględnić, na ile trwałe będą efekty projektu.

191. Należy zapewnić współpracę w zakresie środków realizowanych przez UE i Państwa Członkowskie.

192. Powyższe kryteria powstały w przeważającej części w oparciu o wyniki przeprowadzonych ocen i doświadczenia zdobyte przez Komisję w związku z realizacją budżetu WPZiB.

### III.B.2. Potrzeba kompleksowej oceny

193. Niezbędne jest, by informacje dotyczące przyszłych projektów dotyczących ręcznej i lekkiej broni palnej (w szczególności projektów, które mają zostać sfinansowane z budżetu WPZiB) były dostarczane w odpowiednim terminie i obejmowały wskazanie ogólnych celów, przewidywanych działań, oczekiwanych rezultatów oraz szczegółowy podział szacunkowych kosztów. Powyższe elementy umożliwiłyby partnerom dokładne zbadanie i kompleksowe omówienie proponowanych programów i tym samym ułatwiłyby ich zatwierdzenie.

194. Ważne jest, by projekty wspierane z funduszy UE poddawane zostały kompleksowej ocenie. Środki pozwalające to osiągnąć obejmują:

195. Projekty powinny być realizowane zgodnie z zasadami racjonalnego zarządzania finansami;

196. Po zakończeniu projektu przedstawione zostanie sprawozdanie końcowe, zawierające podsumowanie osiągniętych wyników. Przeprowadzona zostanie także ocena, czy założone cele zostały zrealizowane i czy potrzebne są działania uzupełniające. Ocenę taką należy przeprowadzić co najmniej pod koniec realizacji projektu. Projekty realizowane w dłuższym okresie czasu lub ze znacznym udziałem funduszy Unii Europejskiej będą poddawane ocenie również jeszcze w okresie ich realizacji;

197. Komisja rozważy ustanowienie porównywalnych modeli na potrzeby oceny wspieranych projektów, jak również propozycji nowych projektów.

198. Ocena zostanie zorganizowana przez Komisję w ramach posiadanych kompetencji w zakresie realizacji budżetu i przeprowadzona przez niezależnego eksperta. Następnie zostanie przedstawiona właściwej grupie roboczej UE lub Komisji, przy ścisłym współdziałaniu prezydencji. Decyzję w sprawie przyznania funduszy muszą zostać podjęte w odpowiednim terminie przed początkiem kolejnego roku, najpóźniej podczas jesiennego posiedzenia CODUN w sprawach ręcznej i lekkiej broni palnej. Dodatkowo wysiłki należy poświęcić na terminowe i kompleksowe przygotowanie oświadczeń o działaniach na cele projektu. Przyznanie funduszy następuje z zastrzeżeniem, że decyzje Rady dotyczące poszczególnych projektów będą wydawane od początku następnego roku w miarę środków dostępnych we wspólnotowym budżecie. Sprawozdanie końcowe i ocena zostaną wykorzystane także jako źródło doświadczeń do wykorzystania w przyszłych projektach. Sugeruje się, by Komisja przedstawiła ocenę na podstawie powyższych kryteriów.

**III.C. Krajowe Punkty Kontaktowe**

## AUSTRIA

Federal Ministry for Foreign Affairs  
Department for Disarmament, Arms control and Non-proliferation  
Minoritenplatz 3  
A-1014 Vienna  
Tel.: (43) 50 11 50 33 56  
Fax: (43) 50 11 50 228  
E-mail: abtii8@bmaa.gv.at

## BELGIA

Federal Public Service Foreign Affairs  
International Security Division  
Non-proliferation, Disarmament and Arms Control Directorate  
15, rue des Petits Carmes  
B-1000 Brussels  
Tel.: (32-2) 501 37 11  
Fax: (32-2) 501 38 22  
E-mail: werner.bauwens@diplobel.fed.be

## DANIA

John Kierulf  
Head of Disarmament and Non-proliferation Unit  
Ministry of Foreign Affairs  
2, Asiatisk Plads  
DK-1448 Copenhagen K  
Tel.: (45) 33 92 06 78  
Fax: (45) 33 92 18 04  
E-mail: jokier@um.dk

## FINLANDIA

National point of contact:  
Ministry for Foreign Affairs  
Political Department  
Unit for Arms Control, Disarmament and Non-proliferation  
P.O.Box 176  
00161 Helsinki  
Finland  
Tel.: (358-9) 16 05 61 85  
Fax: (358-9) 16 05 60 66  
E-mail: POL-05@formin.fi

## FRANCJA

Ministry of Foreign Affairs  
Directorate of Strategic Affairs, Security and Disarmament  
Division of Chemical and Biological Disarmament and Conventional Weapons Control  
Tel.: (33-1) 43 17 40 70  
Fax: (33-1) 43 17 49 52  
Email: Jean-Francois.Guillaume@diplomatie.gouv.fr.

## NIEMCY

Federal Foreign Office  
Division for conventional arms control  
Werderscher Markt 1  
10117 Berlin  
Germany  
Tel.: (49-30) 50 00 14 65  
Fax: (49-30) 500 05 14 65  
E-mail: 241 — 1@diplo.de

## GRECJA

Ministry of Foreign Affairs  
Directorate of United Nations and International Organisations  
Section of Non-proliferation, Disarmament and Arms Control  
GR-Athens  
Tel.: (30-210) 368 22 50  
Fax: (30-210) 368 22 39  
E-mail: D01@MFA.GR

## WĘGRY

Ministry of Foreign Affairs  
Department for Arms Control and Non-proliferation  
1027 Budapest  
Nagy Imre tér 4.  
Hungary  
Tel.: (36-1) 458 11 90, 458 11 19  
Fax: (36-1) 202 01 20  
E-mail: Titkarsag.febi@kum.hu

## IRLANDIA

Disarmament and Non-Proliferation Section  
Department of Foreign Affairs  
80, St Stephen's Green  
Dublin 2  
Ireland  
Tel.: (353-1) 478 08 22  
Fax: (353-1) 408 23 83

## WŁOCHY

Counsellor Paolo Cuculi  
Disarmament and Non Proliferation Division  
General Department for Multilateral Political Affairs and Human Rights  
Italian Ministry of Foreign Affairs  
Piazzale della Farnesina 1  
00194 Rome  
Tel.: (39-06) 36 91 40 00  
Fax: (39-06) 323 59 27  
E-mail: paolo.cuculi@esteri.it

## LUKSEMBURG

Ministry of Foreign Affairs, Political Affairs Directorate  
5, rue Notre-Dame  
L-2240 Luxembourg  
Mr François Berg  
Tel.: (352) 478 24 69  
Fax: (352) 22 19 89  
E-mail: francois.berg@mae.etat.lu



## MALTA

Mr. Andrew Seychell  
Assistant Commissioner of Police  
Police Force General Headquarters  
Floriana  
MALTA  
Tel.: (356-21) 24 78 00  
Fax: (356-21) 24 79 22  
E-mail: andrew.seychell@gov.mt

## NIDERLANDY

Desk Officer for Small Arms and Light Weapons  
Netherlands Ministry of Foreign Affairs  
Arms Export Policy Division and Arms Control (DVB/WW)  
P.O. Box 20061  
2500 EB The Hague, The Netherlands  
Tel.: (31-70) 348 55 62  
Fax: (31-70) 348 54 79

## POLSKA

Ministry of Foreign Affairs  
Department of Security Policy  
Deputy Director of the Department: Mr. Andrzej BRAITER  
Tel.: (48-22) 523 92 02  
Fax: (48-22) 628 58 41  
E-mail: dpb@msz.gov.pl or andrzej.braiter@msz.gov.pl

## PORTUGALIA

Department for Defence and Security Organizations  
Ministry for Foreign Affairs  
Largo do Rilvas, 1399 — 030 Lisbon  
Tel.: (351-21) 394 62 95/79  
Fax: (351-21) 394 60 37  
E-mail: dsd@g.mne.gov.pt

## SŁOWACJA

Ministry of Foreign Affairs  
Department of OSCE and Disarmament  
Hlboka cesta 2  
833 36 Bratislava  
Tel.: (421-2) 59 78 31 41  
Fax: (421-2) 59 78 31 49  
E-mail: obod@foreign.gov.sk

## HISZPANIA

Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación  
Dirección General de Asuntos Internacionales de Terrorismo,  
Seguridad y Desarme  
Subdirección General de Asuntos Internacionales de Desarme  
Luis Gómez Nogueira, Desk Officer  
C/Padilla, 46  
28006 Madrid  
Tel.: (34-91) 379 17 59  
Fax: (34-91) 576 12 45  
E-mail: luis.gomez@mae.es

## SZWECJA

Desk Officer for SALW  
Ministry for Foreign Affairs  
Global Security Department  
103 39 Stockholm  
Tel.: (46-8) 405 10 00  
Fax: (46-8) 723 11 76

## ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

Simon Johnson  
SALW Desk Officer  
Counter Proliferation Department  
Foreign & Commonwealth Office  
King Charles Street  
London  
SW1 A 2AH  
Tel.: (44-20) 70 08 22 51  
Fax: (44-20) 70 08 28 60  
E-mail: Simon.Johnson@fco.gov.uk